

KRISLAI

**Japonija skundžiasi
Turėtų būti galas
Praktiškas sumanymas
Vadina išdavyste
Nuosirdžiausiai sveikinu**

A. BIMBA

Iš Tokyo praneša, kad ten aukšti valdžios pareigūnai skundžiasi, kad Jungtinės Valstijos verčia Japoniją žymiai padidinti ginklavinimo reikalams lėšas. Jau privertę ją pirkti iš Amerikos vėliausios rūšies, tobuliausių karo lėktuvų F-15 ir P-3C už puspenktą milijono dolerių! Jos taipgi reikalaujančios, kad Japonija aktyviai dalyvautų bendrame militariame fronte su Kinija ir Jungtinėmis Valstijomis prieš Tarybų Sąjungą.

Tai labai klaidinga ir pavojinga mūsų prezidento politika. Ji labai padidina naujo pasaulinio karo grėsmę.

Neseniai buvo New York'e teroristų išsprogdinta bomba prie Tarybų Sąjungos konsulato, o šiomis dienomis jie imetė bombą į tarybinių lėktuvų linijos Aerofloto ofisą. Sprogdoma bomba sužeidė keturis žmones ir smarkiai sužalojo istaigos pastatą.

Tai netoleruojama situacija. Jai turėtų būti padarytas galas. Deja, iš mūsų valdžios pusės nesimato didelio susirūpinimo. O tas padrasina teroristus savo terorą tęsti.

Pastaraisiais laikais iš visų šalies kampų ir kampelių pradėjo garsiai aidėti žmonių, ypač juodųjų, nusiskundimas policijos sužaurėjimo. Nacionalinis Susivienijimas už Spalvotų Žmonių Pažangą (National Association for the Advancement of Colored People), kuris turi daugiau kaip 1,800 kuopų, planuoja visur steigti civilinių žmonių tarybas kovot prieš policijos žiaurumus. Tarybos bus sudarytos iš abiejų rasų žmonių.

Šis Susivienijimo sumanymas yra geras, praktiškas ir reikšmingas.

Prezidento Carterio uždėjimą embargo ant grūdų pardavimo Tarybų Sąjungai fermerių organizacijos National Corn Growers Association prezidentas Russell Arndt vadina išdavyste fermerių reikalų. Tas atsisakymas parduoti 17 milijonų tonų grūdų jų augintojams atsieis puskvetvirto milijono dolerių ir daugelį privesias prie bankroto, o jokios problemos neišspręstas. Jis tokią prezidento politiką griežtai smerkia ir prieš ją protestuoja.

Praėjusiais (1979) metais Tarybų Lietuvoje tapo išleisti knygos formoje mūsų ilgametio pažangaus veikėjo ir drąsaus kovotojo už darbo liaudies reikalus, "Laisvės" direktorių tarybos ir Aido choro pirmininko Povilo Ventos iš jo labai audringo gyvenimo atsiminimai. Knyga literatiškai paruošti jam padėjo žurnalistas Algirdas Strumskis, o puikiai žangą jai parašė žurnalistas dienraščio "Tiesa" redaktorius, Amerikos lietuviams gerai žinomas Albertas Laurinčiukas.

Miesto valdžia ir policija prieš darbininkus

Šioje nuotraukoje matome vaizdą New Haven, Conn., prie didžiulio Olin Corporation fabriko, kurio 1,350 darbininkų jau šeši mėnesiai streikuoja. Miesto policija laiko užtverus gatvę, kad streikieriai negalėtų trukdyti kėbams įeiti į dirbtuvę. Praleidžia tik tai skebus.

Darbininkai laikosi labai solidariškai ir nesitraukia iš kovos lauko. Jiems vadovauja mašinistų unija [International Association of Machinists].

Darbininkai reikalauja algų pakėlimo ir pagerinimo darbo sąlygų.

Proga jai sugrįžti prie Indijos valdžios vairo

New Delhi. — Indijoje sausio 3 ir 6 dienomis įvykė parlamentiniai rinkimai daugelį diplomatų nustebe, o kai kuriuos net ir pritrėkė savo rezultatais. Kongreso Partija, Indijos Gandhi vadovaujama, kuri 1977 m. rinkimuose buvo taip skaudžiai dešiniųjų jėgų koalicijos Janato Partijos supliekta, kad turėjo jai atiduoti skait-

Indira Gandhi

Draugo Povilo atsiminimų knyga perskaiciu su giliausiu susidomėjimu.

Kaip žinoma, mūsų Povilas yra klapėdėtis iš Lietuvos. Jis dar jaunuoliu bebūdamas Lietuvoje buvo įsitraukęs į kovotojų prieš žmogaus išnaudojimą žmogumi gretas ir buržuazinės valdžios buvo persekiojamas. Jis savanoriu nuvyksta į Ispaniją ir dalyvauja liaudies pusėje civiliniame kare. Jis atvyksta į Jungtines Valstijas, tampa rekrutuotą į Dėdės Samo armiją ir dalyvauja Antrajame pasauliniame kare. Jis sugrįžta iš karo ir nuo pirmos dienos stovi į pažangiųjų lietuvių judėjimą.

Mūsų draugas Povilas ir šiandien, nors jau gana ilgą gyvenimo kelią nuėjęs, tebėra tiesiog paskendęs pažangiojoje veikloje!

Nuosirdžiausiai sveikinu mūsų žymųjį veikėją šia jo atsiminimų išleidimo proga. Linkiu jums, drauge Povilai, geros sveikatos ir dar daug, daug veiklių gyvenimo metų!

lingosios Indijos valdymo vairo, dabar vėl laimėjo milžinišką daugumą. Žemuojuose parlamento rūmuose iš 542 vietų ji laimėjo net 344! O' daug kas manė, kad Gandhi partijai šiuose rinkimuose laimėti nėra jokios vilties.

Indira Gandhi yra pilnai pasirengus sugrįžti prie šalies vairo, vėl atsisėsti į premjerės "sostą". Ji pareiškė, kad jina yra pasiryžus kirsti ištraukti iš nūdienių didelių sunkumų, stabilizuoti kainas ir šalyje atsteigti tvarką.

Tik šiuos žodžius rašant dar neaišku, kada, greitai Indijos valdymo vairo sugrįš į Kongreso Partijos su Indira Gandhi priešakyje rankas.

Bonn. — Vakarų Vokietija priešinga boikotavimui olimpinų žaidynių, šią vasarą įvyksiančių Tarybų Sąjungoje.

Mirė George Meany, ilgametis darbo unijų judėjimo vadas

Washingtonas. — Sausio 10 dienos naktį čia George Washington liginėje mirė George Meany, Amerikos Darbo Federacijos-Industri- nių Organizacijų Kongreso prezidentas George Meany. Buvo 85 metų amžiaus ir tik lapkričio mėnesį pasitraukęs iš tos aukštos vietos darbo

George Meany

Farmeriai rengia protestą

Iš Washingtono praneša, kad smulkiųjų fermerių organizacija American Agricultural Movement nutarė su- ruošti sostinėje didelę fermerių protesto demonstraciją prieš prezidento Carterio su- lauzymą sutarties ir atsisa- kymą Tarybų Sąjungai parduoti 17 tonų grūdų. Demon- stracija įvyks vasario 16 die- ną. Organizacijos presiden- tas Marvin Meek mano, kad į demonstraciją suplauks tūk- sančiai fermerių iš visų pla- ciosios šalies kampų.

Japonai statys fabriką Amerikoje

Tokyo. — Japonijos Honda Motor kompanija paskelbė, kad ji Jungtinėse Valstijose Ohio valstijoje, netoli Colum- bus, statys automobiliams gaminti fabriką. Jo pastaty- mas atsieis apie 200 milijonų dolerių ir į metus galės pagaminti 10,000 automobi- lių. Tai bus pirmas tokios rūšies japonų fabrikas Jung- tinėse valstijose.

unijų judėjime. Kai 1955 metais Amerikos Darbo Federacija ir Industri- nių Organizacijų Kongresas susivienijo, suvienytos orga- nizacijos prezidentu buvo iš- rinktas Meany ir juo išbuvo iki šiol, net 24 metus, be jokios pertraukos.

Velionis buvo labai konser- vatyviškas, tiesiog reakcinių pažiūrų, klasių bendradar- biavimo, o ne klasių kovos, vadas. Buvo nepermdauja- mas darbo liaudies pažan- gaus judėjimo, Tarybų Są- jungos ir visų socialistinių šalių priešas. Tokioje dvasio- je jis vadovavo ir darbo unijų judėjimą. Pasėka buvo tokia, kad per pastarųjų po- rą dešėtu metų darbo uni- jos nariais ne augo, bet dar žymiai mažėjo. Traukimas į unijas naujų narių, organiza- vimas neorganizuotų darbi- ninkų buvo visiškai apleis- tas.

Vieni smerkia, o kiti pritaria

Washingtonas. — Senato- rius Daniel Patrick Moyni- han, demokratas iš New Yorko, ir vice prezidentas Mondale labai aštriai pa- smerkė senatorių Edward M. Kennedy, kam jis kritika- vo prezidentą Carterį už su- laikymą pardavimo grūdų Tarybų Sąjungai. Jis tą laiką smūgiu Amerikos farma- riams. Bet jo nusistatymui pritaria senatorius Howard H. Baker, republikonų sena- torių frakcijos vadas. Jis taipgi mano, kad šis prez. Carterio pasielgimas pa- kenks ne Tarybų Sąjungai, bet šios šalies agrikultūrai.

Šis senatorius Kennedy pakritikavimas prezidento labai pakėlė jo (senatoriaus) prestižą tarpe fermerių.

Washingtonas. — Jungti- nių Valstijos valstybės sek- retorius Cyrus Vance veda derybas su Pakistano užsie- nio reikalų ministru Agha Shabi dėl suteikimo Pakista- niui ekonominės ir militarinės pagalbos. Pakistasanas yra Af- ganistano kaimynas.

Ieško nacių tarp mokslininkų

Washingtonas. — Jungti- nių Valstijų Justicijos De- partamentas pradėjo tyrinėti skundą, kad po Antrojo Karo į šią šalį atvežtu iš Vokietijos 500 mokslininkų ir inžinierių tarpe randasi daug naciškų karo kriminalistų. Norima nustatyti, kiek skundas arba kaltinimas yra pagrįstas. De- partamento pranešime nesa- koma, ką manoma daryti su užtiktais kriminalistais.

Baltimore, Md. — Baltimorės miestas gauna iš federali- nio izdo daugiau kaip 100 milijonų dolerių išsikasmui savo uoste antro tunelio, kuris labai reikalingas pa- lengvinimui susisiekti.

Savo misiją nesigiria

Neseniai Madride su oficia- liu vizitu lankėsi Vakarų Vo- kietijos premjeras Helmut Schmidt. Jo misija buvo lai- mėti Ispaniją į NATO ir kitus Vakarų Europos val- stybių sambūrius. Bet apie tos misijos rezultatus kol kas nieko nesigirdi. Galimas daiktas, kad premjeras netu- ri kuo girtis.

Belgradas. — Prieš kelias dienas Jugoslavijos pre- zidentas Tito tarėsi su dviem sveikatos reikalais specialis- tais apie jo sveikatos sušlu- bavimą. Vienas specialistas buvo amerikietis (Dr. Mi- chael De Bakey), o kitas — ta- rybinis (Dr. Knyazev). Tito skundžiasi dideliu kojų skau- dėjimu. Jis jau 87 metų amžiaus.

Pralenkė Carterį

Prezidentas Carteris dar nėra konkrečiai pasiūlęs olimpinės žaidynės, kurios šiemet vasarą įvyks Tarybų Sąjungoje, iškelti kur nors kitur. Betgi Kanados prem- jeras Joe Clark tai jau pada- rė sausio 11 dieną. Tik jis nepasakė, kur kitur jos turė- ti būti laikomos.

Tarybų Sąjunga buvo afghanistaniečių prašyta pagalbos

Kabul, Afghanistanas. — Sausio 10 d. čia įvyko labai plati spaudos konferencija, kurioje dalyvavo žurnalistai- reporteriai iš socialistinių ir kapitalistinių šalių. Joje da- lyvavo naujasis Afghanista- no prezidentas Babrak Kar- mal ir išdėstė, kaip viskas toje šalyje pastaruoju laiku padėtis susiklostė. Jis storai pabrėžė reporteriams, kad iš Tarybų Sąjungos pusės ne- buvo jokio militarinio užpuo- limo ar įsiveržimo į Afgha- nistaną. Perversmas Afgha- nistane įvyko gruodžio 27 dieną, per kurį prezidentas Amin (kurį Karmal vadina Amerikos imperialistų agen- tu) buvo nuverstas ir visa valstybės galia, visas šalies vairavimas perėjo į Revolu- cinės Tarybos, kurios pirmi- ninku yra Karmalas, rankas.

Babrak Karmal
Afghanistano naujasis prezidentas

pavojui, padėti apsiginti. Prezidentas Karmal repor- teriams sakė, kad tarybinės militarinės jėgos Afghanista- ne yra labai limituotos, ma- žos. Jos niekam nesudaro jokios grėsmės.

Beje, šioje konferencijoje dalyvavo daugiau kaip 200 reporterių-žurnalistų. Tas parodo, kaip rimtai į ją žiūrėjo pasaulio spauda.

Nei darbo, nei duonos!

Vaizdas prie miesto labdarybės buveinės. Visi jie ilgamėtiai bedarbiai. Jų nedarbo apdraudos benefitai pasibaigė. Laimingi tie, kurie turėjo dolerį kitą susitaupę dėl "lietingos dienos". Jie dar turi iš ko pavalgyti. Bet daugelis neturi jokių santaupų. Jų padėtis desperatiška. Jie turi gauti pašalpos iš labdarybės fondo...

Miestas, kuriame ši ypatinga grupė randasi, ne svarbu, nes šiandien visoje šalyje nėra tokio miesto ar miestelio, kuriame panašių vaizdų nerastum. Visur yra bedarbių, visur yra tokių, kurių padėtis apverktina.

Jiedu tariasi, bet niekaip nesusitaria

Izraelio premjeras Begin ir Egipto prez. Sadatas

Praeitą savaitę Egipto mieste Aswan jiedu tarėsi palestiniečių klausimu net keturias dienas, bet be jokių konkrečių rezultatų.

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$12.00	United States, per 6 months . . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year . \$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . . . \$8.00
Foreign countries, per year . . \$15.00	Foreign countries, 6 months . . . \$8.00

Kas kovoja prieš
kultūrinius ryšius . . .

Du kartus lankiausi dailininkų Vytauto K. Jonyno ir jo žmonos Irenos D. Griežės darbų parodoje, kuri talpinosi LTSR Dailės muziejaus centriniuose rūmuose (Gorkio 55). Abu kartus parodos salėse buvo pilna dailės mėgėjų. Muziejaus vadovybė teigė, kad taip būna kasdien.

Prie paveikslų būriavosi pagyvenę žmonės, jaunimas ir net jaunesniųjų klasių mokinukai. Kartu su jais gėrėjais ne tik parodoje eksponuojamais abiejų dailininkų kūriniais, bet stebėjau ir žiurovus. Jie dažniausiai buvo giliai, sakyčiau, net iškilmingai susikaupę. Per tokių jų meno "priėmimą" jutosi dailininkų Vytauto Jonyno ir Irenos Griežės sugebėjimas savo kūriniais suteikti žmonėms estetinį pasigėrėjimą, malonumą, perduoti savo meno liaudiškumą, sveiką ir artimą lietuvių širdžiai realizmą. O jų mūsų tarybinis žiurovas nėra diletantas dailėje. Jis yra išrankus. Šiandien Tarybų Lietuvoje dailė, grožio suvokimas giliai įaugęs į visuomenės mases. Jis labai ryškus visose visuomenės gyvenimo srityse: darbinėje, socialinėje, politinėje ir dvasinėje.

Tarybų Lietuvos visuomenės dailės suvokimas išugdytas socialinės santvarkos. Taip sakome todėl, kad tik naujosiose socialinėse sąlygose dailė, kaip ir visas menas, išsiliejo atitinkamai pagal gerai žinomą principą—menas priklauso liaudžiai. Tai jau visai kita, negu kad "menas—menui", negu tai, kad, esą, menas tik išrinktiesiems, tik tai nedidelei visuomenės daliai, kuri kitada ir Lietuvoje sėdėjo aukštosios ir aukštesnės valdininkijos kėdėse arba kur netoli jų. Gausią šiandieną turime ir respublikos dailininkų šeimą—ją sudaro arti 500 žmonių. Per gausias jų kūrinių parodas Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje, Panevėžyje, kt. miestuose, ir ne tik miestuose, bet ir kolūkiuose, vidurinėse mokyklose, kraštotyros muziejuose ir t. t. atėjo į mūsų visuomenę subtilės grožio suvokimas. O kur ugdomas estetinis skonis, tai menas ateina į kasdienybę, padarydamas ją gražesne, prasmingesne.

Dailininkai Vytautas Jonynas ir Irena Griežė gyvena išeivijoje, JAV, New Yorko mieste. Reikia pasakyti, kad V. Jonyno kūryba Lietuvos platesnei visuomenei buvo žinoma mažai, o I. Griežės—visai nežinoma. Ir štai, pirmoje savo kūrinių parodoje Vilniuje, jie sugeba sužavėti mūsų visuomenę. Vytautą Jonyną žiurovai pamatė, kaip talentingą meistrą, savo kūriniuose perteikiantį į savita požiūrį į gamtą ir akcentuojantį į jos reiškinių lakonišką piešinį. Irena Griežė parodė savo kūrinius, kuriuose atsispindi ją supančio pasaulio reiškinių, gamtos nuotaikų spalvinės vizijos, pasižymintios nekasdienišku kompozicinių sprendimų ir subtilia spalvine harmonija. Taip dailininkus priėmė žiurovai, taip jų kūrinius apibūdino meno žinovas Jonas Urbonas.

Suteikusi daug estetinio pasigėrėjimo ir džiaugsmo vilniečiams paroda iškelia į Kauną. Tikriausia ji apkelia ir kitas Lietuvos dailės parodų sales.

Pas mus niekas neskaiciavo, kiek išeivijoje yra dailininkų lietuvių, tačiau visgi bus teisinga pasakyti—jų ten nemažai. Tačiau iš jų nedaug kas su savo kūryba pasirodė Tarybų Lietuvos žmonėms. Per pastaruosius metus Vilniuje buvo organizuotos tik dailininkų Jono Rimšos, Alfonso Krivicko, Vytauto Jonyno ir Irenos Griežės kūrinių parodos. Šios parodos galbūt tik labai kuklus, bet vertingas mūsų išeivijos dailininkų kultūrinio bendravimo ir meninio ryšio su savo tautos kamieniu reiškiny. Atrodytų, kad išeiviją turėtų džiuginti ši išeivijos ir tautos kamienio kultūrinių ryšių forma. Iš kitos pusės, kur gi gali būti įamžinti lietuvių tautos sūnų talentai—dailininkų ir kitų meno sričių meistrų—jeigu ne savo tautos atmintyje? Kai kurie išeivijos menininkai supranta, kad tik palikę savo kūrinius lietuvių tautos meno ir kultūros lobynuose amžinam saugojimui jie gali tikėtis, jog pasiliks visiems laikams savo tautos atmintyje. Todėl išeivijoje gyvenančių dailininkų ir kitų meno veikėjų pastangos parodyti savo kūrinius Tarybų Lietuvoje, yra samoningo betarpiško ryšio su lietuvių tauta, jos kultūra, jos gyvenimu, reiškiny, kurį reikia tik sveikinti.

Bet, deja, lietuviškos išeivijos eilėse yra tam tikri sluoksniai, kurie negali suvaldyti neapykantos savo tautai ir visiems tiems išeiviams, kas nors kiek stengiasi palaikyti ryšį su savo tautos kamieniu. Neišvengė tų sluoksnių neapykantos ir dailininkai Vyt. Jonynas ir Irena Griežė. Aplink juos jau įsisūbavo įvairių "krypčių" reakcinės spaudos "purvo balos", kuriose juos mielai nuskandintų tie, kurie neapkenčia Tarybų Lietuvos žmonių už jų pasirinktą pažangos ir darbo žmogaus išaukštinimo kelią. Vieni iš pirmųjų įtūžę klierikai, savo laikraštyje "Darbininkas" parašė: "Mūsų dailininko laiškas okupantų statytiniams sukelia pasipiktinimą ir galeisti".

Į visas reakcines išeivijos veiksmų koliojimosi, įtūžimo ir dantų griežimo audras su žaibais ir perkūnijomis, Vyt. Jonynas atsakė labai lakoniškai: "Aš to laukiau, nes neblogai pažįstu "apakusių" žmonių pavydą ir neapykantą nekontroliuojamą žodyną. Jų gailiuosi, nes jausminis vargas be tėvynės yra jų pačių pasirinkta bausmė".

Pranas Petronis

Kas ką rašo ir sako

TEISINIMOSI IR
SAVIKRITIKOS ŽODIS

"Vienybė" bendradarbis, vienas iš pokarinių imigrantų, pasivadinęs "Girnakaliu", savo kolumnoje "Iš kairės ir dešinės" rašo:

"Pabėgome į Vakarus. Pasitraukėme tiek nustoje ir su tokiu pykčiu, kad bolševikams nebuvo mūsų žodyne gero žodžio. Visa tai suprantama. Bet sunkiau suprasti mūsų prielaidas, kad Lietuva, sugrįžus bolševikams, turi tik du luomus: kalinius ir kalėjimų prižiūrėtojus. Išeivija negalėjo suprasti visuotinio Lietuvos gyvenimo pertvarkymo: naujo miesto ir naujo kaimo, naujo žmogaus. Taip daug kam ir paliko neaiškų, kaip žemės ūkio kraštas pavirto pramonės kraštu. Išeivijai taip ir liko nesuprantamas lietuvių tautos švietimas: gausybė bendrojo išsilavinimo žmonių ir dar didesnė gausybė išmoksintų visokių amatininkų bei specialistų.

Karo nualintas ir komunistiniais metodais atstatomas kraštas ilgus metus gyveno bausiose nedatekliuose, kuriuos dar didino beprasmiška klasių kova (mūšikai—miško brolių ir miško nenaudėlių siautimas).

Išeivijoje bendros nuotaikos, kurių laikėsi visoki rektorijos, visokios valdybos, tarybos, komitetai ir t. t. Per pokario dešimtmečius ir teigėvone prielaidomis, kad tarybinėje Lietuvoje nieko gera nėra ir net ko geresnio atsirasti negali. Išeivija ramios, kad kokiame Jurbarko ar Tauragėje truko guzikų ar adatų.

Ir šitokia išeivijos pažiūra buvo klaidinga. Didis perversmas įvyko, kai atsirado galimybė (Tarybų valdžios malone) išeiviams su tėvyne bendrauti laisvais ir siuntiniais. Bet mūsų vadinamoji politinė veikla ir toliau pasiliko geidžianti prižiūrėtojais atsiriboti.

Savotiško patyrimo turi mūsų laikraštis Vienybė. Niekio ypatingo mes neišgalvojome ir neišradome, tik pasisakėme už išeivijos ir tėvynės lietuvių bendravimą. Nei buvusio nei dabartinio Lietuvos politinio statuso nelietėme ir nematėme reikalo į šį reikalą kištis. Na, trumpai sakant, Vienybė pakėlė visokių rašto žmonių, visokių valdybų ir komitetų ir, žinoma, dalies visuomenės boikotą. Ir štai po daugelio metų Vienybė turi ko pasidžiaugti, kad neklydo, neapvylytų, kurie ją palaikė ir pasitikėjo. Išeivijos bendravimas ir draugystės tiltų statymas su tėvyne pasiliksusią tautos daugumą šią dieną jau tik tiems priekaištingas, kas per daugelį metų išaklė Lietuvos baime, o ta baimė jau tapo kai kurių žmonių psichine negalia. Mes jau jaučiame ir pareigą tai kam pasakyti aštresnį kritikos žodį.

SKIRTUMAS TARP
SOCIALIZMO IR
KAPITALIZMO VAIKU
PRIEŽIŪROS REIKALAI

Žurnalo "Tarybinė mokykla" 1979 m. 12-tam num. straipsnyje "Vaikams—geriausia, ką sukūrė žmonija", tarp kitko, pabrėžiama:

"Laiminga visų mažylių vaikystė gali sukurti tik pažangią visuomenę, siekianti kuo geresnio tautų savitarpio supratimo, kovojanti už taiką visoje planetoje. Šie kilūs siekiai—tai mūsų šalies nūdienna. "Privilegiuota klase" vaikai pirmoje socializmo šalyje naujos gairės ir perspektyvos, plečiamą kovą už viso pasaulio vaikų laimingos vaikystės dienas.

Kapitalistinėse šalyse neišspręsta daugybė problemų, žalojamas milijonų vaikų likimas. Buržuazinė santvarka niekad nė nelaikė žmogaus didžiausia vertybe, nesirūpi jo visapusišku tobulėjimu. Pusalkaniai, apipylę berturčių tėvų vaikai, nepatyrę nei tėvų meilės, nei vaikystės džiaugsmų, bastosi didmiestų gatvėmis, ieškodami atsitiktinio uždarbio. Deja, dažniausias jų kelias—bėgimas iš mokyklos, alkoholis, narkomanija, lytinis palaidumas, savižudybė . . .

Socializmo šalyse realizuojami visi 10 Vaiko teisių deklaracijos principų. Rūpestis motina ir vaiku, šeima tapo ne tik valstybės politika, bet ir visuomenės dorovinio pamatu. Motinystė—moters socialinė funkcija. Didžiulis dėmesys skiriamas fiziniam ir dvasiniam vaiko vystymuisi nuo pat ankstyvosios vaikystės, nuolat plečiamas isikimokyklinių įstaigų tinklas."

PASTABOS APIE
KULTŪRINĖS VEIKLOS
KAIME SUNKUMUS
IR PROBLEMAS

Tik dabar mus pasiekusiame savaitraštyje "Literatūra ir menas" iš praeitų metų spalio 27 dienos, Telšių kultūros mokyklos direktorius Aleksandras Sidlauskas straipsnyje "Kuo pasverti kultūros duona?" rašo:

"Nelengva kaime verst kultūrinio darbo vagas. Nėretas kultūros darbuotojas turi gerų užmojų, sumanymų ir planų, tačiau jų iki galo įgyvendinti nesugeba—pritrūksta ištvėrmės, jėgų ir išmanymo.

Dažnai susimąstoma dėl tolimesnių kultūrinio darbo perspektyvų kaime. Kodėl jaunimui kaime nuobodu? Kaip suburti chorus, šokių kolektyvus? Kas slypi po gražiomis metinėmis kultūros namų ataskaitomis? Ne viską kultūroje lemia ir žemės ūkio gėrybės ar gamtos turtais. Apie žemdirbystės kultūrą kalbama dažnai ir moksliškai. Vertindami žmogaus kultūros reiškinius, neretai nušliaužiame paviršiumi, susipainiojame skaičiuose ir socialistinio lenktyniavimo rezultatų suvestinėse, surikiuojame rajonus ir kultūros įstaigas į eilę—giriame pirmąjį dešimtuką, barame eilės gale esančius. Kol nėra pastovių kultūros vertinimo kriterijų, kol pagalbon neatėjo mokslininkai, tikėtis ob-

jektavimo sunku. Nė visuomet skirtumas tarp pirmajam ir atsiliekamųjų yra toks didelis, kaip bandoma vaizduotis. Ne, ne vien nuo kaimo kultūros darbuotojų didelių norų priklausė sėkmė. Ginčytina yra V. Rimavičiaus nuomonė: "kultūriname darbe viskas priklauso nuo kultūros darbuotojų". Pribrendo reikalas kompleksškai analizuoti kultūros reiškinius. Labai vienpusiška šiandien kaimo kultūrą vertinti vien tik tai per meno saviveiklos prizmę. Niekas dar, man rodos, netyrinėjo, kiek kaimo žmogus paugo dvasiškai, dalyvaudamas saviveikloje, kaip jis įvertina koncertą, spektaklį, ką gaavo, kiek patobulėjo jo vidinis pasaulis. Tai negali būti vienadieniai klausimai ar trumparegiški išvados. Knyga, kinas, užimtumas laisvalaikio, graži aplinka, ekskursijos ir išvykos, stacionariųjų teatrų aplankymas, dėmesys dalei ir muzikai, radijas ir plokštelės, kasdieninis estetiškas vaikų auklėjimas, civiliųjų apeigų ir liaudies tradicijų puoselėjimas, žemdirbių šventės, prasmingi pobūviai, meno saviveikla, poilsio vakarai ir vakaronės, mėgėjų klubai ir paskaitinė veikla, susitikimai ir valstybinių švenčių minėjimai, liaudies meno ugdymas ir kultūros paminklų apsauga, įvairių draugijų ir visuomeninių tarybų geranoriškas darbas—štai per ką būtina pažiūrėti į kaimo žmogų ir visapusiškai vertinti jo dvasinį pasaulį. Ne paslaptis, jog kaime apstu miestioniškumo apraiškų."

LAIŠKAI

Gerb. drg. Bimba
Sveikinu Jus ir mieląją Ilytę su Naujaisiais metais. Tebūna jie sveiki, linksmi ir džiaugsmingi.

Laimingu Naujųjų visiems laisviečiams! Didelės sėkmės visuose darbuose ir žygiuose.

Vilnius V. Petkevičienė

Gerbiamas Tamsta!

Sveikinu Jus ir Jūsų asmenyje visus laisviečius su Naujaisiais 1980-aisiais! Linkiu aštrios, nepailstančios plunksnos, geros sveikatos, kūrybingos nuotaikos!

Zurnalistas
Algimantas Semaška

P. S. Vis prisimenu neišdildomą įspūdį, įgytą per apsilankymą "Laisvėje" gruodžio pradžioje, kada mūsų, Lietuvos žurnalistų ketveriukė lankėsi New Yorke.

TARPTAUTINĖS TEMOMIS

Palydėjus 1979 metus

Tai buvo priešpaskutiniai besibaigiančio XX amžiaus aštuntojo dešimtmečio metai. Visų žemynų tautos susumuoja preliminarinius šio dešimtmečio rezultatus ir žvelgia į devintąjį dešimtmetį, vieni—neryžtingai, būsiaudami ir bijodami ateities, kiti—su viltimi ir optimizmu. 1979 metais buvo daug sudėtingų, kartais prieštarų įvykių, kurie teikė pagrindo tiek vienoms, tiek ir kitoms nuotaikoms.

Tarybiniais žmonėmis tai buvo atkaklaus darbo Tėvynės labui, naujų laimėjimų kuriant komunizmą metai. Tarybų Sąjunga pradeda naujus metus, žengdama vieningomis gretomis su kitomis socialistinėse sandraugos šalimis, kurios sudaro dinamiškiausią pasaulį bendriją. Į ją pagrindinę ekonominę organizaciją—Ekonominės savitarpio pagalbos tarybą, kuri 1979 metais pažymėjo savo 30-metį, dabar įeina dešimt socialistinių Europos, Azijos ir Lotynų Amerikos šalių, kuriose gyvena daugiau kaip 430 milijonų žmonių. ESPT gyvavimo metais į ją įeinančių šalių pramonės gamyba padidėjo 12 kartų.

Visai kitoks vaizdas kapitalistiniame pasaulyje, kuris palaipsniui įslenka į eilinę ekonominę krizę. Preliminariais apskaičiavimais, komercinio aktyvumo augimo tempai Vakaruose 1979 metais sulėtėjo mažiau kaip 2 procentais. Išsivysčiusiose kapitalistinėse šalyse prekės pabrango 8,5 procento, o Jungtinės Amerikos Valstijose—beveik 14 procentų. Vien įregistruotų bedarbių šiose šalyse vasaros pabaigoje iš viso buvo daugiau kaip 14 milijonų, o vėlesniais mėnesiais jų dar padaugėjo. Krizės ir infliacijos Vakaruose padariniai neišvengiamai atsiliepia ir besivystančioms šalims.

Tarptautinių santykių sferoje 1979 metais dar labiau paaštrėjo dviejų priešingų tendencijų kova. Taikos ir pažangos jėgos kovojo istorinės reikšmės kovą už tarptautinio įtepmimo mažinimo proceso gilinimą ir stiprinimą. Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinio pasaulio šalys dėjo kuo didžiausias pastangas, kad politinio įtepmimo mažinimas būtų papildytas karinio įtepmimo mažinimu, stengėsi apriboti ginklavimosi varžybas, pradėti realiai nusiginkluoti. Svarbus žingsnis šia kryptimi buvo L. Brežnevo susitikimas su JAV prezidentu J. Carteriu, kuris įvyko Vienoje 1979 metų birželio mėnesį ir kuriame buvo pasirašyta Tarybų Sąjungos ir Amerikos sutartis dėl strateginės puolamosios ginkluotės apribojimo. O po to Tarybų Sąjunga pareiškė iš tiesų istorinę iniciatyvą—pasilė Vakarams veiksmingą būdą, kaip sumažinti raketinius bran-

duolinius arsenalus Europoje. Šis pasiūlymas, kurį Tarybų valstybės vadovas pateikė Berlyne, buvo paremtas neturinio procedento taikinguoju ir geros valios gestu—vienašališku dalies Tarybų Sąjungos kariuomenės ir ginkluotės sumažinimu Centrinėje Europoje!

Tačiau Vakariai į šį geros valios aktą atsakė iš karto dviem militaristinėmis programomis—pirma, grubiu Washingtono spaudimu priimtu NATO nutarimu gaminti ir dislokuoti Vakarų Europoje naujas branduolines raketas, netaikytas prieš Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis, ir, antra, prezidento Carterio penkerių metų programa, numatančia toliau didinti Jungtinių Valstijų ginkluotę ir didinti jų karinės išlaidas 4,5 procento per metus. Stiprindami esamus karinius blokus ir stengdamiesi sulipdyti naujus, visur įrengdami savo karines bazes ir formuodami "greito reagavimo korpusą", kuris turi tapti žandarų, JAV ir jų sąjungininkių mėgina sustabdyti revoliucinius procesus pasaulyje, sulaukyti nacionalinio išsivadavimo judėjimų, kuriam stiprėjant, 1979 metais žlugo tokios kruvinos Amerikai klusnios diktatūros kaip šacho režimas Irane, Somosos režimas Nikaragvoje.

Kokios perspektyvos atsiveria devintajam dešimtmečiui? Ar visagaliai tie "vanagai", kurie siekia pasukti atgal istorijos ratą? Laimė, kad dabar ne viskas priklauso nuo jų. Lemiamas veiksnys yra klasinių ir politinių jėgų santykis pasaulinėje arenoje. O jis keičiasi anapult ne įtepmimo mažinimo priešininkų naudai.

Tarybų Sąjunga tvirtai pasiryžusi toliau įvykdyti generalinį taikos ir įtepmimo mažinimo kursą, užfiksuotą TSKP XXIV ir XXV suvažiavimų Taikos programoje.

V. Sereika

Užsakykite "Laisvę"
savo giminėms
Lietuvoje

Londonas. — Britanijos valdžia atšaukė savo ambasadorių iš Afganistano William Hiller-Fry dėl pasitarimo apie padėtį toje šalyje. Bet tas dar nereikia jos diplomatinį santykių su tuo kraštu nutraukimą.

Beirut, Lebanonas. — Prieš kelias dienas čia lankėsi grupė Jungtinių Valstijų kongresmanų, Atstovų Rūmų narių. Septyni jų turėjo pasitarimą su Palestiniečių Išsivadavimo Organizacijos pirmininku Arafatu. Jie stoja už suteikimą palestiniečiams teisės įsikurti savo nepriklausomą valstybę.

Žurnalo "Šviesa" 4-tas num.

Koks gerokai pavėluotai, bet Lietuvių Literatūros Draugijos nariai jau būsite gavę arba už dienos kitos gausite žurnalo "Šviesa" praeitų metų paskutinį (4-tą) žurnalo "Šviesa" numerį. Ir šiame numeryje rasite puikias pasiskaitymo. Su įdomumu skaitysite straipsnius:

L. Antanaičio—"Reikšmingos kultūros sukaitytys"; B. Raguočio—"Jonas Biliūnas ir Amerikos lietuviai"; Vandelinio Junevičiaus—"Buru Dainiaus muziejus"; Antano Aukštaičio—"Amalgameitų siuvėjų laikraštis "Darbas"; Broniaus Jaunio—"Iki altoriaus ir nuo jo"; Juozo Macevičiaus—"Poetai dainuoja revoliuciją"; S. Vaintraubo—"Žemė atskleidžia tūkstantmetes paslaptis"; Kęstutis Balčiūno—"Iš Literatūros istorijos"; A. Gučiūnietio—"Amžinas paminklas genialiam rašytojui L. Tolstojui"; Vinco Lauraičio—"Legendarinis vargšų užtarėjas" ir Vlado Braziūno—"Dovanos garbijam jubilatui".

Šį numerį pavairina Eugenijaus Matuzevičiaus, Prano Raščiaus, Vacio Reimerio, Vytauto Maciūkos ir Jono Rukio eilėraščiai.

Prezidentas Carteris sako, kad mes turime taupyti lėšas, kad neturime jų net ir labai liaudžiai reikalingiesiems projektams, kad turime mažinti mokyklų bei ligoninių skaičių. Bet, kaip žinoma, jis neseniai pasiūlė Kongresui žymiai pakelti lėšas jau ir taip nesvietiškai nutukusio militarizmo reikalam.

Net šitokią šventę sugeba apdergti . . .

Nors laikas vis toliau mus nuo įžymios lietuvių tautos kultūros šventės—Vilniaus universiteto 400-ųjų metinių minėjimo, tačiau jos išpūdziai neblėsta. Žinoma, ypač tiems, kas iš arčiau matė šią šventę. Lietuvoje viešėje per pačias iškilmes (o taip pat jų išvakarėse ir anksčiau) užsienio lietuviai, kiek girdėjome iš jų pačių, įsitikino, kad Lietuvoje giliausia pagarba sugebama nepaprastai išpūdingai paminėti svarbiausias lietuviškos istorijos datas. Čia nėra reikalo dar syki išsamiai aprašytos spaudoje ir apie kurias pasakoją liudininkai kartot, mums rūpi kitas reikalas, susijęs su didžiaja mūsų kultūros švente—būtent tai, kaip kai kas ją už tėvų krašto ribų paminėjo.

Pastebėjome, kad Lietuvoje buvo pasirūpinta šį jubiliejų kuo plačiau svetūr pagarsinti. Neatsitiktinai jį tarptautiniu mastu pagerbė UNESCO, šios pagrindinės pasaulinės kultūros organizacijos oficialus atstovas dalyvavo iškilmingame sukuriant minėjimą ir pasakė kalbą. Tame minėjime dalyvavo ir socialistinių, ir kapitalistinių šalių universitetų rektoriai. Išleista daug literatūros užsienio kalbomis, tame tarpe universiteto istorijos veikalas anglų kalba ir t. t.

Buvo galima pageidauti, kad šiaipus Atlanto, kur gyvena tiek gausiai lietuvių, taip pat ši sukuriant nuskambės solidžiai ir šiltai. Juk jau senokai veiksmų spauda garosinos, kad būtent "vaduotojai" tinkamai įvertinsią Vilniaus universiteto tikruosius nuopelnus. Iš tikro, vienu kitur, kur amerikiečių universitetuose dirba veiklesni lietuvių kilmės mokslininkai, įvyko 400-ųjų metinių pagerbimai, apie Vilniaus universitetą kai kur išievių susibūrimuose pakalbėta.

Pagal ribotas savo išgailes Vilniaus universiteto sukuriant minėjo pažangūs Amerikos lietuviai, kurie, pagerbdami praieities nuopelnus ir tradicijas, džiaugėsi socializmo

sudarytomis sąlygomis.

Tačiau Vilniaus universiteto sukuriant i amerikietiška visuomenę—pagyrūniškų antitarybinių veikėjų dėka—taip ir nepajėgė išeiti. Savo laisvėmis, galimybėmis ir reikšmingumu gali čia girtis kiek nori, o įgyvendinti, kad ir geriausius norus turint, pasirodo ne taip paprasta. Tad viskas ir liko vidiniu vietinio pobūdžio išieviškų kolonijų reikalu. Jei ne patys Tarybų Lietuvos žmonės, kuriuos tie pagyrūniški veikėjai keikia iš "patriotinių" pozicijų, tai vargu ar iš viso kas nors plačiau būtų išgirdęs apie tą sukuriant ir jos reikšmę: atvyko i Jungtinių Tautų sesiją Lietuvos TSR Užsienio reikalų ministras V. Zenkevičius, ir tos organizacijos sekretoriato rusų knygos klubas surengė universiteto paminėjimui skirtą Tarybų Lietuvos vakarą, vėl nemaža užsieniečių turėjo progos išgirsti apie mūsų tautos kultūros pasiekimus.

Na, o ir tie vietiniai paminėjimai, kuriuos rengė įvairūs "patriotai", buvo su viena esmine nelaime: būtinai stengtasi, kur tik nesugebėta ar nenorėta realybei i akis pažūrėti, paniekti tuos, kurių dėka Vilniaus universitetas tapo didžiaja lietuvių tautos kultūros tvirtove, t.y. tarybinės valdžios žmones. Faktas yra nepaneigiamas: Vilniaus universitetas pavirto didžiule lietuviškos (būtent—lietuviškos!) kultūros ir mokslo įstaiga būtent tarybiniais metais ir būtent tarybų valdžios dėka. Jau vien to, kad universitetas pokario metais išleido arti 40 tūkstančių specialistų, tame tarpe ir įžymiausių lietuvių rašytojų būri, užtenka suprasti, jog tarybinis universiteto laikotarpis būtent lietuviškai kultūrai yra pats vaisingiausias, vertingiausias ir su nieku nepalyginamas. Gali čia plepėti kas ką nori, o realybė yra vien tik tokia.

Deja, "vaduotojų" sluoksniai ir jiems artimi "laisvi" inteligentai šito niekaip ne-

nori suprasti—neleidžia praeiktai bloga ideologinė arba socialinė prigimtis. Tad ir studijų savaitės Belgijoje literatūrinę dalį "papuošia" I. Mero skaitomos seniai pamiršto "striptizo" ištraukos, o "moksline" kito disidento kalbą sudaro padiriki plepėjimai apie tarybinio universiteto "nelaimes", bet niekaip nepavyksta rimtai pakalbėti apie tai, ką nepalyginamo davė Vilniaus universitetas tarybiniais pokario metais, iki šių dienų, Lietuvos istorijai, kultūrai, mokslui, visuomenei, krašto ir tautos garbei.

Apie Vilniaus universitetą pakalbėta tai šen, tai ten, dažniausiai vis dėlto "primirštai" arba net paniekiant būtent lietuviškojo (t.y. tarybinio!) Vilniaus universiteto didžiausius ir pagrindinius nuopelnus. Vaizdžiai sakant, tai priminė J. Svitlo aprašytą išdidų liliptų elgesį su Guliveru.

Atrodo, pagrindiniu universiteto sukuriant paminėjimu turėjo pavirsti bent jau Lituanistikos instituto suvažiavimas, vykęs mūsų pašonėje, pranciškonų kultūros židinyje. Tačiau ir jo programoje neatsirado vietos visiems tikriesiems universiteto darbams ir nuopelnams—išties 35 metų tarybiniam, lietuviškam, laikotarpiui aptarti, objektyviai ir blaičiai įvertinti (Užtat jo vaidmenį tolimoje praityje katalikybė stiprinant buvo stengtasi pabrėžti atskiru pranešimu). Dar ir tai būtų pusė bėdos, būtų galima pasitenkinti tuo, jog vienas kitas rimtas pranešėjas pagal išgales stengėsi savo pasirinktomis temomis savaip papildyti universitetinės kultūros Lietuvoje istoriją. Bet juk ir toks šventas turėjęs būti dalykas—seniausiojo Lietuvos universiteto pagerbimas—buvo apdergtas. Ir vis dėlto tą pačių "patriotiškiausių" pabėgėlių, nekenčiančių viso, kas lietuviška, jeigu neatlikta jų reakcine, anti-liaudine dvasia.

Reikia juk prisigyventi iki

tokio lygio, kad būtų galima iškelti klausimą dėl mokslo susirinkimo boikotavimo (!) todėl, kad tame renginyje teigiamai kalbama apie dabartinės lietuvių kultūros padėtį Vilniuje. Taip, taip, apie boikotavimą! Meluoti mums neleis "Akiračių" V. Rastenis, gerai informuotas apie šiuos reikalus: "Tada cenzoriai paskelbė gaudą, patariantį tą renginį boikotuoti". O užkliuvo tiems "cenzoriams" iš įtakingų "tautinės drausmės" veikėjų būrio V. Vizgirdos paskaita apie Vilniaus dailės anksčiau ir dabar. Užkliuvo tokia nekalta kultūrinė tema! Kad šie "drausmės sargai" nėra tokie bejėgiai, kaip liberalai kartais tvirtina, rodo ir "Akiračių" išvada: "Ta cenzūros akcija galbūt prisidėjo ir prie rengėjų bei laikraščių santūrumo beinformuojant visuomenę apie tą renginį".

Tai ir "paminėjo"! . . . Net pagrindinė suvažiavimo diena, turėjusi tapti iškilmingąja, žmonės teuzpildė pusės salės. O ir šiaip, eilinėmis suvažiavimo dienomis pasiskaitė klausė vos apie 30 klausytojų. Ir tai didelėje, veikloje lietuvių kolonijoje, kur yra prisiglaudusių ir "patriotinių" visokio "vadavimo" įstaigų, ir redakcijų . . . V. Rastenis galėjo su neslepianiu kartėliu pasakyti—

TIKTAI ŠI VAKARĄ

Ši vakarą tikslai ši vakarą ir abejokim ir tikėkim ir pabikim dar drauge su vasara ši vakarą tikslai ši vakarą nuo pirmo pašalo jis mus atskirs

Ši vakarą tikslai ši vakarą ligai žiūrėkim tiesiai prieš save — gal prasiskverbime į šventą pragarą ši vakarą tikslai ši vakarą pragarą lėpsnojančių dieve

Ši vakarą tikslai ši vakarą kažkas juk turi pamatyti mus pro sambrėškį pro lietu atkara ši vakarą tikslai ši vakarą apgobusi jau vėstančius namus

Ši vakarą tikslai ši vakarą mes atskivėpė nuo skubų darbų dar savyje su melle atkuriam ši vakarą tikslai ši vakarą kas bus vėliau dabar mums nesvarbu

Ši vakarą tikslai ši vakarą rudens rūkuoto žemėje šaltoj mes degam vakaro ugniakurū ši vakarą tikslai ši vakarą . . . O vis dėlto — kas bus rytoj? Jonas Jakštas

"Vietinės visuomenės masė tuo dalyku nesidomėjo".

Tad apie kokį patriotizmą ir apie kokį rūpinimąsi lietuvių, tuo labiau apie meilę Lietuvai ir lietuviams, gali išdrįsti kalbėti žmonės kurie sugeba savo juodašimtiškos politikos interesais apdergti net mokslo renginį, skirtą Vilniaus universiteto jubiliejui?

O gal ir gerai jie daro, šitaip brutaliai ir antipatriotiškai elgdamiesi: atbaido nacionalistų ir klerikalų įtakoję esančius išievisius nuo veiksmingos politinės veiklos. Lietuvos gi žmonės, sužinodami apie tokį vis besikartojantį "patriotų" elgesį, kiekvienu sykiu gali tik ramiai atsidusti, kad tokie veikėjai niekad negrįš i kraštą, niekad jos neturės jokios įtakos, kad jie liks visam laikui tautos istorijos pašalyje, teparodydami, kokie priešiški, kokie svetimi savo tautai gali būti jos atskaldiniai—istorijos liūdnei pasmerktoji žmonių rūšis . . .

V. Rastenis atsitikimą su renginiu kultūros židinyje vadina "minios indiferentiškumu net ir stambesniams kultūros perlams". Pernelyg švelniai, sakytume, atsiliepia savąją gyvybiškai artimą visuomenę, nors iš esmės—ir teisingai.

V. Kaunietis

Žvėrių, kurių kortelėse įrašyta: gimimo vieta—Kauno zoologijos sodas, jau yra daugelyje šalies ir užsienio zoologijos sodų bei cirkų.

Kauno zoologijos sodas "patiko" plėšriesiems. Jų Kaune gimė apie keturiadesimt bengalijos ir amuro tigrų, liūtų. Dabar tigrė Banga rūpestingai prižiūri du mažylius. Tačiau neretai nelaisvėje atsivedusios vaikus, plėšriųjų patelės atsisako juos auginti. Tada mažuosius augina zoologijos sodo darbuotojai. Stai liūtukas Liepa jau penktas mėnuo gyvena veterinarijos gydytojos A. Puodžiūnienės namuose. Ji jau yra išauginus du tigrūkus ir liūtuką.

NUOTRAUKOJE: Liūtukas Liepa su veterinarijos gydytoja A. Puodžiūniene. A. Sabaliausko nuotr.

TARPTAUTINĖS TEMOMIS

Rodezijos krizės užkulisiuose

Jau ketvirtą mėnesį Londono Lankasterhaus rūmose vyksta konstitucinė konferencija Rodezijos klausimu, kurios tikslas—sureguliuoti užsitęsusią Rodezijos krizę.

Priminsime, kad prieš keturiolika metų Jano Smito vadovaujami baltieji kolonistai, kurie sudaro tik vieną dvidešimt penktąją dalį iš septynių milijonų šios paskutinės Britanijos kolonijos gyventojų, paėmė ten valdžią ir vienašališkai paskelbė Rodezijos nepriklausomybę. Tačiau niekas, išskyrus Pietų Afrikos Respublikos rasisčius, nepripažino šio neteisėto režimo, o Jungtinės Tautos paragino savo narius paskelbti jo ekonominį boikotą.

Pačioje Rodezijoje vietinės kilmės gyventojai afrikiečiai, vadovaujami Zimbabvės patriotinio fronto, pakilo i ginkluotą kovą prieš baltuosius engėjus. Susidarė tokia padėtis, kai rasisstinis Smito režimas, išsivadavimo judėjimo spaudžiamas, galėjo subyrėti. Tai sukeltų grėsmę Anglijos, Amerikos ir Pietų Afrikos monopolijai, kurios lobsta, kasdamos Rodezijoje chromą, varį bei auką ir išnaudodamos afrikiečius darbininkus, interesams.

Tada Rodezijos rasisistai kartu su savo globėjais Londone ir Pretorijoje nutarė dangstyti savo viešpatavimą iškaba, skelbiančia, kad "šali valdo afrikiečių dauguma". Šiais tikslais 1979 metų balandžio mėnesį grasinant automatais šalyje buvo surengti "rinkimai", o i ministro pirmininko kėdę buvo pasodintas išdavęs savo tautos interesus vyskupas Muzorevo. Bet nei pseudorinkimų rezultatų, nei Muzorevos "vyriausybės" nesirijo pripažinti net rasisistams palankios Vakarų valstybės.

Šiomis sąlygomis konservatoriai, paėmę valdžią Anglijoje, ir nutarė surengti Londone konstitucinę konferenciją, dalyvaujant Patriotinio fronto atstovams. Toriai siekia surengti Rodezijoje, patriotams dalyvaujant, naujus rinkimus, bet tokiomis sąlygomis, kurios užtikrintų Vakarų marionečių pergalę juose ir taip "įteisintų" Va-

kams klynų neokolonijinį režimą. Žodžiais žadėdami garantuoti Zimbabvės patriotinio fronto ginkluotoms pajėgoms vienodą statusą su marionetinės vyriausybės kariuomene, Londono atstovai iš tikrųjų daro viską, kad patriotai būsimoje rinkiminėje kovoje atsidurtų nepalankioje padėtyje. Kaip tik to visomis įėjomis sieks Anglijos gubernatoriaus lordas Soumsas, kuris Solsberyje pradeda eiti savo pareigas sutinkamai su ugnies nutraukimo sąlygomis, dėl kurių Londone iš esmės sustarta. Jis įgyvendins Rodezijoje aukščiausiąją valdžią dviejų mėnesių pereinamuoju laikotarpiu—kol bus surengti rinkimai.

Beje, Anglijos toriai, susitarę su Pretorija, numatė ir "atsarginį variantą" tam atvejui, jeigu Patriotinis frontas net jam nepalankiomis sąlygomis iškovotų pergalę per rinkimus. Tada pagrindiniu žandaru turi tapti Pietų Afrikos Respublikos rasisistai, jau paskelbę, kad sudarytos specialios operatyvinės pajėgos, kurios dabar telkiamos Rodezijos pasienyje, Pretorijos vadeivos ne kartą yra pareiškę, kad jie ketina organizuoti platų ginkluotą isibrovimą i Rodeziją, jeigu Zimbabvės patriotinis frontas nugalės per rinkimus.

Tuo tarpu Vakarai skuba pasinaudoti Londono konferencija, kad legalizuotų bei pripažintų marionetinį režimą. Jungtinės Valstijos ir Didžioji Britanija jau pareiškę ketinančios panaikinti prekybines bei ekonomines sankcijas prieš Rodeziją, kai tik i Salsberį atvyks Anglijos gubernatorius.

Zimbabvės patriotai, žinoma, anaipol neketina sutikti su neokolonijinėmis Londono ir Washingtono užmačiomis. Neatmesdami galimybės taikiai sureguliuoti Rodezijos problemą, jie reikalauja, kad būtų užtikrinti iš tiesų teisingi ir laisvi rinkimai, Zimbabvės patriotai neatsisako ir ginkluotos kovos už savo teisingus interesus, jeigu rasisistai ir jų globėjai sužlugdys taikų konflikto sureguliuojimą.

A. Stiklakis

The Communist Party of the United States of America Backs Soviet Afghan Actions

Imperialism's predatory designs on Afghanistan have been rebuffed by the resolute solidarity which the Soviet Union has rendered its hard pressed neighbor, the Democratic Republic of Afghanistan, the Communist Party of the United States pointed out in a statement on the question that was released by the Central Committee under the signatures of National Chairman Henry Winston and General Secretary Gus Hall. The statement follows in full:

The timely action taken by the Soviet Union in giving military aid to the hard pressed national democratic revolutionary government of Afghanistan, has secured the territorial integrity and upheld the independence and sovereignty of the Democratic Republic of Afghanistan. More than this, it has smashed the sinister work of U.S. imperialism to wreck the revolutionary process — (initiated by the April 1978 revolution under the leadership of the Peoples Democratic Party) — and to convert Afghanistan into yet another forward base for war preparations, and for using its territory as a launching pad for Pershing-2 missiles targeted on the Soviet Union.

From an intended military outpost for U.S. imperialism's aggres-

sive designs, Afghanistan has now been secured so that it can develop as a bastion for peace and social progress in the region.

President Carter, Brzezinski and Washington's spokesmen have shown disdain for all diplomaticencies and fill the media and the airwaves with all kinds of rages against the Soviet Union and its President Leonid Brezhnev for frustrating the Pentagon's ploy, for defusing imperialism's carefully assembled timebomb set to explode on the USSR's mid-eastern border. The counter-revolutionary conspirators and the reactionary nationalist-spearheads who fomented civil war inside Afghanistan have had their umbilical cord to U.S. sustaining bases in Pakistan, China, et al cut off.

U.S. imperialism boastfully accomplished the undermining of peoples democratic revolutionary achievements in Guatemala, Chile, once before in Iran, in Somalia and elsewhere; but the protective arm of the bastion of world proletarian power will shield the sovereign independence of Afghanistan from foreign predators.

Contrary to the outpouring of the born-again media cold warriors against the Soviet Union, the military aid rendered Afghanistan by the USSR accords with its obligations under the United Nations Charter and is in keeping with preservation of peace in the area. The Afghanistan government invoked the terms of the Afghanistan-USSR

Treaty of Friendship, Neighborliness and Cooperation of December 5th 1978, which provides for mutual security measures in its Article IV. The aid being rendered by the USSR to Afghanistan is not directed at any neighbor country yet it is a stern reminder to countries not to lend themselves to serving as bridgeheads or staging areas for aggressive preparations against the Soviet Union and socialist community of states.

It is not the Soviet Union but the USA which has established its military bases, missiles and armed forces in other countries on a global scale. The United States maintains 429 permanent military bases abroad, and 3,000 supplementary installations in thirty countries. Since the end of World War II the USA has undertaken 215 military actions involving the use or threat of force against other countries.

Most of these actions were staged from forward bases situated on the territory of others. The Pentagon propagandists of the "Soviet threat" myth strive to divert the focus of attention from the mounting real danger to world peace that accompanies the escalation of first-strike neutron-nuclear armaments and their deployment by Washington in bases which ring the frontiers of the Soviet Union and its allied states.

The Carter Administration disdainfully scorned the unilateral European troops and tanks withdrawal step taken by the USSR last October. It rejected the appeal of world public opinion not to accelerate the arms race by demanding that NATO partners deploy U.S. Pershing 2 and Cruise missiles on their territories.

On the pretext of "meeting the challenge" of the Iranian crisis (the

incarceration of the U.S. embassy personnel in Teheran), the United States government is undertaking new aggressive military movements on a global scale. It has amassed a huge fleet in the Indian Ocean and at the Persian Gulf. It is demanding new and expanded bases of the bordering states of the Indian Ocean and Red Sea.

The offensive of the Military-Industrial Complex is continuing the humanity-imperiling arms race. The trumpeters for the resurrection of the ice age of cold war and confrontation with the new world communities of socialism and national liberation must be stopped and rolled back by the people, aroused to the peril it represents to the fate of all that is dear to the hopes for peace and progress.

The people demand of President Carter, of the Senate, of Congress and of official Washington —

- Not armed confrontations but peace-seeking negotiations!
- Negotiation of peace problems, not escalation of tensions!
- Close down the military outposts of the U.S. abroad!
- Negotiate for zones of peace not new bases for war!
- Nullify the NATO Council decision to deploy a new generation of Euro-nuclear missiles in Europe!
- Ratify SALT II. Lift the moratorium on peace negotiations and impose a moratorium on the manufacturing and deployment of arms and armed forces abroad.
- Slash the military budget and feed the savings of funds into programs for meeting the increasingly desperate economic and social needs of the people.

People! Rally for the struggle for policies of peace and friendship and cooperation with the Soviet Union. DAILY WORLD

SPECIALIAI "LAISVĖ" IŠ KAUNO

ŽIRGAJ ATGAUNA
SAVO REPUTACIJĄ

Nuostabus yra žirgo, šonkančio per kliūtis, kaklas. Niekas nepatraukia taip mūsų akių, kaip žirgo kojų vikrus judesys. Niekas nepakreipia mūsų klausos, kaip žirgo kanopų bildesys...

Daug šiltų, poetiškų žodžių yra pasakę apie žirgą. Jis vadinamas gražiausiu pasaulyje gamtos kūriniu, žmogaus draugu.

Pastebėję stojančius raitelius, mes sustojame, žiūrime ir gerimės... Ir tai su didele meile. Be abejo, ta žirgo meilė mes paveldėjome iš tėvų, iš senelių...

Idomu kaip raiteliai joja, o dar įspūdingiau kaip rungtis. Tada tik švilpia vėjas, akis traukia drėgmė, o žirgas spaudžia žaibiškai, drasiai! Tai be galo puiku, didinga, patrauklu!

Seniau arkliai buvo nepažinomi traukiamoji jėga, padėjo žmonėms auginti duoną, ginti tėvynę nuo priešu. Dabar tas pareigas atlieka mašinos. Darbinis arklius baigia išstumti technika. Jau pasigirdavo balsų, kad arkliai atgyveno savo epochą, jie nereikalingi. Mūsų partija ir vyriausybė galvoja kitaip.

Įpareigoja laikyti žirgynus, skatina rengti varžybas. Siemet kūno kultūros institute įvesta jojimo specialybė. Buivydžių tarybinis ūkis—technikumas pradėjo rengti zootechnikus su jojimo trenerio specializacija.

Prieš vienolika metų pirmuosius anglų grynakraujus žirgus pirkė Lietuvos žemės ūkio akademijos mokomasis ūkis. Dabar žirginio sporto sekcija turi 25 žirgus. Jie priklauso akademijai, jos ūkiui ir "Nemuno" savanoriškai sporto draugijai.

Žirginį sportą kultivuoja 13 šalies žemės ūkio aukštųjų mokyklų. Lietuvos žemės ūkio akademija nutarė ne tik kultivuoti šią sporto šaką, turėti savo jojimų komandą, bet ir įtraukti jojimą į mokymo programą, kaip būsimųjų žemės ūkio specialistų taikomąją profesijos fizinį parengimą. Pavėdė zootechnikos ir fizinio auklėjimo katedroms visus Agronomijos. Žemės ūkio ekonomikos ir Miškų ūkio fakultetų ketvirtio kurso studentus išmokyti arklus prižiūrėti, valyti, šerti, kinkyti, balnoti, joti. Šių dalykų moko vyr. dėstytojas Algirdas Tatoris ir asistentas, žemės ūkio mokslų kandidatas Stanislovas Baranaukas.

Sekcija turi tinkamas arkliūdes ir hipodromą, įrengtą kairiam Nemuno krante, priešais Marvelės gatvės pabaigą. Jame pastatytos mūro, angaro, lygiagrečių, piramidžių ir kitos kliūtys. Daugelis studentų su malonumu

eina mokytis joti, skaito apie tą sporto šaką literatūrą, stengiasi įsigyti daugiau įgūdžių. Žinoma, sporto meistrų gali tapti tik tas, kuris ilgiau jodinėja, treniruojasi.

Jojimo išpuolis, emocija vilioja studentus kultivuoti šią sporto šaką. Pastaraisiais metais į jojimo treniruotes vis daugiau ateina ne tik vaikinų, bet ir merginų. Šio rudens pirmo kurso studentų anketų apklausos duomenys rodo, kad Žemės ūkio akademijoje jojimas yra viena iš populiariausių sporto šakų. Čia, prie Nemuno, jojimo meno mokosi ir kitų Kauno aukštųjų mokyklų studentai.

Anksčiau anglų grynakraujai žirgai ne visada pakludavo studentų valiai. Buvo atvejų, kai pradedančius jojikus jie numedavo. Dabar jau nepasitaiko tokių įvykių. Žirginio sporto sekcija papildyta žemaičių veislės arkliais, kurie kur kas ramesni ir geriau tinka pradėti mokytis joti.

Jaunasis jojikas privalo gerai įsiminti, kad žirgas yra geras matematikas. Sokdamas per kliūtį, jis moka išskaičiuoti, kur atsispirti, o paskui jau tikslas pasiektas, tik nereikia jam trukdyti. Žirgas iš prigimties apdovotas skaičiavimo galia. Po poros metų pastovios treniruotės, jis dar geriau ją patobulina, niekada neatsispirs ten, kur nereikia. Šioje rungtyje jo vaidmuo kur kas didesnis negu raitelio.

Žinoma, ir raitelis negali būti pasyvus. Iš jo reikalaujama, kad būtų drąsus, mokėtų prisitaikyti prie arklio judesio. Jeigu raitelis sustrudko žirgo šuoli, tai reikalauja sugadina. Raitelio pareiga žirgą nukreipti ten, kur reikalinga, kur raitelis nori, bet netrukdyti jam šokti. Reikia šokti drauge su žirgu, bet ne anksčiau ir ne vėliau.

Pasitaiko momentų, kai žirgas dar netiesia kaklo, nekelia priešakinių kojų, o nepatyręs raitelis kiša rankas į priekį, pirmiau pasilenkia, o ne kartu su žirgu, arba žirgas pakelia savo priekį ir jau šoka per kliūtį, o raitelis atsilieka, dar "varnas gaudo" ir tuo prilaiko žirgą. Tai neleistina klaida. Ji nubaudžia raitelį—žirgas atsisako šokti arba verčia kliūtį. Bet kai viskas eina darniai, kai šoka drauge žirgas ir raitelis, tada laimėjimas užtikrintas. Tada tik girdisi gražus kanopų bildesys, žirgas peršoka vieną kliūtį, kita ir pagaliau visas... Raitelis susilaukia aplodismentų, gražių žvilgsnių ir šypsenų...

Akademijos žirginio sporto sekcijos nariai jau įkalta į

galvą šį ir daug kitų taisyklių. Jie ne kartą patyrė laimėjimo džiaugsmą. "Nemuno" čempionatuose ir LTSR trikovės pirmenybėse pastoviai užima prizines vietas.

Per paskutiniuosius trejus metus sekcijoje parengti penki TSRS sporto meistrai. Kas nežino "Nemuno" draugijos čempionų ir prizininkų TSRS sporto meistrų Gedimino Bardausko, Rimo Kisevičiaus, Antano Kuzmicko, Kestučio Simanavičiaus, gabių raitelių Gedimino Seiliaus, Vytauto Sičiūno.

Dvejuis metais iš eilės TSRS jaunųjų trikovės pirmenybės sekcijos nariai K. Simanavičius ir V. Sičiūnas iškovojo antrą vietą. Siemet būsimasis agronomas G. Bardauskas tapo LTSR jaunių konkūrų čempionu.

1976 m. TSRS Žemės ūkio aukštųjų mokyklų spartakiaados varžybose akademijos rinktinė buvo trečioji, o šiemet iškovojo pirmąją vietą. Geriausiai pasirodė konkūristai.

Gerokai pagerėjo sekcijos žirginio sporto galimybės, kai Žemės ūkio akademija 1976 metais pasirašė kūrybinio bendradarbiavimo sutartį su "Nemuno" savanoriška sporto draugija ir Respublikinio žemės ūkio darbuotojų profesijos komiteto. Pagal šią sutartį sekcija įsteigė "Nemuno" draugijos vaikų jojimo sporto mokyklą skyrė, draugija davė veterinarijos gydytojo, kalvio ir arklino etatus, padeda įsigyti sportinius žirgus, o žirginio sporto sekcija ruošia "Nemuno" rinktinę kvalifikuotus sportininkus.

Daug širdies atiduoda žirginio sporto sekcijai, rūpinasi jos reikalais zootechnikos katedrės vedėjas profesorius Gediminas Jocius. Dar mokydamasis Lietuvos veterinarijos akademijoje jis pirmą žirginį sportą, aktyviai treniravosi, rungtis. Ir dabar jį galima pamatyti veteranų varžybose.

Studentų fizinis parengimas—kasdieniškas fizinio auklėjimo katedros vedėjo docento Vytauto Vaščilos rūpestis. Jojimas—naujausia sporto šaka akademijoje, todėl vadovai jai skiria daug dėmesio. Katedrų vedėjų ar ymiausias pagalbininkas vyr. treneris Egidijus Cevinskas šiai sporto šakai atiduoda visus savo sugebėjimus ir laisvalaikį. Nusipelnę pagarbos arklinskas Jonas Bandzevičius, stropiai dirbdamas nuo pat žirginio sporto sekcijos įkūrimo.

Akademijos vadovybė, fizinio auklėjimo ir zootechnikos katedros, sporto klubas ir mokomasis ūkis dėkingi LTSR jojimo federacijos prezidentui Vytautui Rūpui ir "Nemuno" federacijos prezidentui Juozui Kunevičiui už dėmesį ir teikiama pagalbą, kuri padeda vystyti žirginį sportą akademijoje.

Prieš ketvirtą metų toje pačioje teritorijoje įsikūrusi Kauno miesto jojimo ir šiuolaikinės penkiakovės mokykla neseniai gavo didelę dovaną—uždara jojimo maniežą. Jo naudingas plotas 60 metrų ilgio ir 22 metrai pločio. Žiemą jame vienu metu galės treniruotis ir rungtis iki 20 raitelių.

Abi šios "Nemuno" sporto organizacijos gražiai sutaria. Viena kitai teikia reikiamą pagalbą, vasarą drauge treniruojasi hipodrome, o žiemą ruošiasi mankštinti žirgus uždareme jojimo manieže.

Jojimo sportas kasdien populiarėja, jo pagrindinė jėga—žirgai atgauna savo reputaciją.

Vandalinas Junevičius

Reikėtų vengti netikslumų

ALDLD žurnalo "Sviesos" 1979 m. 1-ame numeryje buvo išspausdintas L. Valbasio rašinys "Prisiminis Alfonso Marmos. Iš gyvenimo ir kovų Lotynų Amerikoje". Gerai daro buvusieji A. Marmos draugai ir bičiuliai, parašantys atsiminimų apie šį didvyriškai žuvusį brazilų žemėje kovotoją lietuvių. Per 30 metų po A. Marmos mirties jau susikaupė nemažas pluoštas publikacijų apie jį Brazilijos, Urugvajaus, Argentinos, Jungtinių Amerikos Valstijų pažangiojoje spaudoje. Ypač gausiai A. Marmos atminimą pagerbė Tarybų Lietuvos visuomeninės organizacijos, periodika, daug dėmesio kovotojui-revoliucionieriui savo laikų skyrė Montevideo laikraštis "Darbas", "Urugvajaus lietuvių centras", šios organizacijos radijo laidos. Be abejo, dar ne kartą ateityje bus rašoma apie A. Marmą ir kitus kovotojus lietuvių imigracijoje.

Taigi L. Valbasys parašė apie A. Marmą, kurį artimai pažinojo. Norėčiau ir tai atsilipti su kai kuriomis pastabomis.

Pirmąkart L. Valbasys publikuoja A. Marmos laišką, rašytą 1934.II.17 iš Urugvajaus Stasiui Sliktai San Paulė. Tai gerai. Iš laiško sužinome, kad vargingai A. Marmos gyveno tais itin sunkiais krizišiais metais Urugvajuje, taipogi sužinome, kad jis svajoja sugrįžti Brazilijon, bet neturi lėšų kelionei. Ka kelionei, dažnai jis neturi kelių sentesimų pašto ženklų! Matyt, A. Marmos norėdamas stipriai akcentuoti savo nepriteklusį, laisvę įterpė posakį, kad jo kelnų siūlės baigia sutrukti. Iš tikrųjų šitaip nebuvo, tai skambia režiūnčiai, netikroviškai.

Sutikome ir sutiksime, kad Alfonso Urugvajuje dažnai neturėjo iš ko žmoniškiau pavalgyti, negalėjo išsinuomoti padoresnio kambarėlio, etc. Tačiau A. Marmos nevaikščiojo suplyšusiais drabužiais, apsileidęs. Jis visada rengėsi kruopščiai, tvarkingai, kartu itin kukliai. Jam išgyti padoresnį kostiumėlį bendrom pastangom visada padėdavo mūsų gerieji siuvėjai. Čia galiu paminėti Zacharą Urboną, Juozą Dijką, Joną Subačių ir kitus, kurie partiniams veikėjams dykai siūdavo drabužius. Kad A. Marmos nevaikščiojo "sutrūkusiom siūlėm" rodo fotonoatruokus, tai liudija jo bendražiogai.

A. Marmos Montevidejuje buvo partinis darbuotojas, Seros (Cerro) seksionalo (miesto rajono komiteto) sekretorius, tad jau vien šis aplinkybė neleidžia jam žmonėse rodytis sudrėkusiais drabužiais, apskritai apsilėdusiam. Partinė organizacija iš paskutiniųjų stengėsi padėti, jog ir tais nedarbo, begalinio skurdo laikais komunistas profesionalas niekuo nepanėšėtų į valkatą, Urugvajuje labai negarbingai vadinamu **bičikome**. Jo mardav vadinami liumpenproletarai, žmonės neturintys nei pašūrės, nei užiemimo, vegetuojantys kaulydami iš maldos, vagiliaudami. Tokie žmonės, kaip ir psichiškai nesveikieji arba kitokie iškrypėliai, iš tolo neįsileidžiami į komunistų gretas.

Nežinau iš kur L. Valbasys paėmė, kad A. Marmos Montevidejuje "vedė raitojį policiją prisirišusi prie arklio kaip baisiausia nusikaltėli". Tokio pažeminančio, žiauraus atvejo nėra buvę. Iš tiesų, A. Marmos buvo sumtas prie galvijų skerdyklos streiko metu platinant atsi-

šaukimus. Jį raiti policininkai nusivėrė į Seros komisariją (nuovadą). Aptariamam laikotarpiu Montevidejuje priemiesčiuose policija savo funkcijas vykdė raita, nes dar neturėjo automobilių areštuotiems transportuoti, ir tikrai pavojinga nusikaltėli prisirišdavo prie balno. A. Marmos buvo paprasčiausiai nuvarytas į komisariją ir po kelių valandų išleistas.

Straipsnio autorius ne visai tiksliai mini A. Marmos žuvimo aplinkybes. Pavyzdžiui, jis rašo, kad A. Marmos buvo nukautas besėdintis už stalėle ir skaitantis užrašus (vis dėlto reikėtų nepamiršti, kad toji knyga buvo VKP (b) istorija); kad policija užpuolimo prieš Dario de Paulos lūšnų metu pavartojo kšieninius žibintus, ir kad Migelis Rosis buvęs sužeistas į šlaunį, nuo šios žaizdos jis mirė...

Po ranka turiu 1949 m., tai yra tais pačiais trijų komunistų nužudymo metais, Brazilijos Komunistų partijos išleista spausdinį "A chacin de Tupa". Šiame dokumentiniame leidinyje aiškiai pasakyta, kad A. Marmos kulkų suvarpytas krito lūšnos tarpdury; kad lūšna buvo apšviesta stipriais proektoriais (čia juokingai atrodytų kišeniniai žibintuvėliai) ir nėrašoma, nuo kokių žaizdų ligoninėje mirė M. Rosis; tepasakoma, kad jis buvo sunkiai sužalotas, jį išgelbėti policija medikams uždraudė.

Sakėčiau, kad minėtasis leidinys yra bene autentiškiausias, patikimiausias pirminis Brazilijos Komunistų partijos publikuotas šaltinis. Norom nenorom pašėsi išvarda: visiems rašantiems apie Tupano įvykius, apie mūsų tautiečių komunisto A. Marmos didvyrišką mirtį reikia vengti netikslumų, prieštaravimų, faktų (kad ir smulkų) iškreipimo. Šitokie neįsklandumai publikacijose klaidina skaitytojus, revoliucinio judėjimo istorijos tyrinėtojus.

Teatleidžia man L. Valbasys, kad aš drįstu jį pakoreguoti dėl Urugvajaus nepriklausomybės paskelbimo autorystės. Klaidinga yra teigti, kad San Martinas neva paskelbė Urugvajaus nepriklausomybės aktą. San Martinas ne tik nieko bendra neturėjo su kolonizatorių jungo nusikratymu urugvajiečių žemėje, bet iš viso jis nėra lankęsis Urugvajuje. San Martinas su ginklu rankoje padėjo susikurti trim nepriklausomom Pietų Amerikos valstybėms: Čilei, Peru ir Argentinai. Jis visiškai pagrįstai šlovinamas kaip Argentinos nacionalinis didvyris.

Kas jau kas, bet straipsnio autorius turėtų žinoti, kad Urugvajaus valstybės žymiausias įkūrėjas, iškovojęs pagrindines prielaidas nepriklausomybei pasiekti (ne paskelbti) buvo nemarios šlovės didysis patriotas Chose Chervasijas Artigas (Jose Gervasio Artigas). Jo mardav vadinami liumpenproletarai, žmonės neturintys nei pašūrės, nei užiemimo, vegetuojantys kaulydami iš maldos, vagiliaudami. Tokie žmonės, kaip ir psichiškai nesveikieji arba kitokie iškrypėliai, iš tolo neįsileidžiami į komunistų gretas.

Nežinau iš kur L. Valbasys paėmė, kad A. Marmos Montevidejuje "vedė raitojį policiją prisirišusi prie arklio kaip baisiausia nusikaltėli". Tokio pažeminančio, žiauraus atvejo nėra buvę. Iš tiesų, A. Marmos buvo sumtas prie galvijų skerdyklos streiko metu platinant atsi-

■ VAISTAI NUO SISTOMATOZĖS

Is Zairo pranešama, kad čia padarytas ypaci svarbus atradimas praktinės medicinos srityje — atrasta priemonė tropinei sistomatozei gydyti. Šią ligą sukelia parazitinės kirmėlės, nuo kurių kenčia apie 200 mln. žmonių Afrikoje, Azijoje ir Pietų Amerikoje. Medžiaga, kuria galima išgydyti šią ligą, rasta Tanganikos ežero moliuskuose. Šiuo metu tiriami tos medžiagos cheminė struktūra ir ateiityje numatoma ja sintetinti.

Motina prisaikdina sūnų

Philadelphia, Pa. — Philadelphia yra ketvirtas gyventojais didžiausias miestas Jungtinėse Valstijose. Per keletą paskutinių metų jam vadovavo buvęs policininkas ir reakcininkas Frank Rizo. Praeitų metų pabaigoje įvyksiuose rinkimuose buvo išrinktas miesto meru demokratas William J. Green. Nuotraukoje parodoma, kaip jo motina jį prisaikdina. Green užimdamas vietą pažadėjo palaikyti Philadelphia "atviru, darbingu ir atsakingu miestu". Meras sakė, kad jis lygiai rūpinsis visų rasų ir tautybių gyventojų reikalais.

Naujasis meras dar tik 41 metų amžiaus.

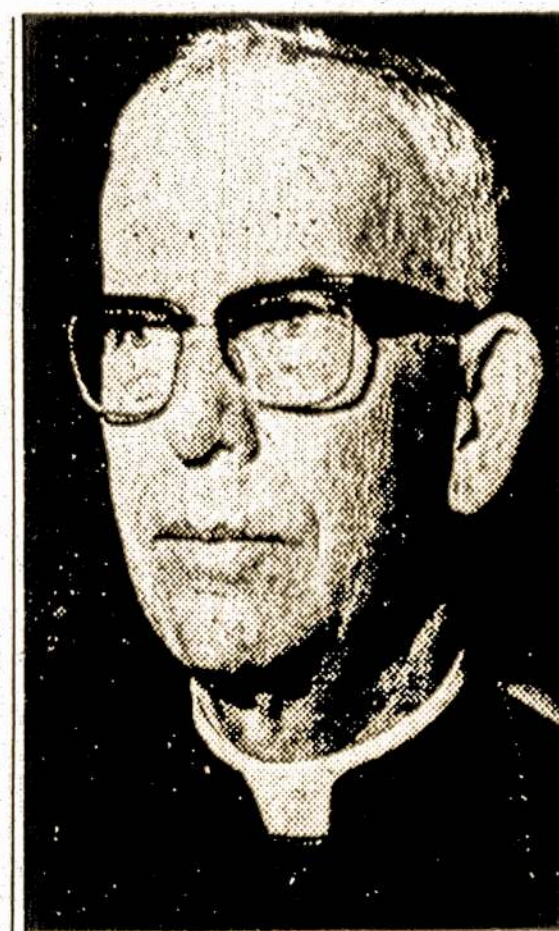
Užpultas, apiplėštas
ir sumuštas

Porto Alegre, Brazilija. —

Naujųjų metų išvakarėse kardinolui išejus iš bažnyčios, jį užpuolė du plėšikai ir atėmė laikrodėlį ir \$35. Jie sakė, kad jie dar nepasitenkine, ir pradėjo pas jį ieškoti daugiau brangenybių. Kai kardinolas pasipriešino, jie jį nurengė, palikdami ant jo tik pančiakas, ir pasileido mušti. Labai sužalojo. Žmogus turėjo atsiguoti į ligoninę.

Dėl šio incidento visoje Brazilijoje kilo labai karštos diskusijos.

Reikia žinoti, kad Brazilija su savo 111 milijonų gyventojų yra pasaulyje didžiausia katalikų šalis. Bet joje siautėja didžiausias skurdas ir jo gimdomi nusikaltimai—apiplėšimai, vagystės, žmogžudystės. Kardinolas sako, kad greitai visiems gyventojams teks nešiotis šautuvą apsigynimui. Jis prisipažino, kad

Kardinolas Alfredo
Vicente Scherer

jis pats turi šautuvą, bet ši karta jo neturėjo su savimi. Jeigu būtų jį turėjęs, būtų plėšikus nušovęs.

Iškilingai pagerbta
įžymioji dainininkė

Vilnius. — Gruodžio 21 dieną Tarybų Lietuvos sostinės visuomenė Meno darbuotojų rūmuose labai iškilmingai pagerbė įžymiąją lietuvių tarybinio vokalinio meno atstovę, respublikos liaudies artistę, Valstybinės konservatorijos profesorę Aleksandrą Staškevičiūtę jos gimimo 80-ųjų metinių proga.

Vakarą pradėjo Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras H. Zabulis.

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė įteikė A. Staškevičiūtei Tautų draugystės ordinar, kuriuo garbingos sukakties proga jį apdovanoja už nuopelnus, ugdant tarybinį muzikos meną.

Apie A. Staškevičiūtės gyvenimo ir kūrybos kelią pasakojė Valstybinės konservatorijos katedros vedėjas, respublikos liaudies artistas R. Geniušas.

A. Staškevičiūtė nuoširdžiai padėjo partijai ir vyriausybei už aukštą valstybinį apdovanojimą, vi-

Aleksandra Staškevičiūtė
S. Simkaus nuotr.

siems vakaro dalyviams už sveikinimus ir gražius linkėjimus.

Minėjime dalyvavo Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas A. Česnavičius, partijos Vilniaus miesto komiteto pirmasis sekretorius V. Sakalauskas.

Vakaro metu A. Staškevičiūtė bei jos mokiniai surengė koncertą.

ELTA

J. SUBATA

Nepavargstančioji

Pavargsta rankos, kiaurą dieną triušę,
Pavargsta kojos, vaikščiojė ir plušę,
Jos vakarop pavargsta visada...
Saldi ramybės valanda!

Perdien pavargsta akys, žvelgę, skaite,
Pavargsta ausys, nuo triukšmų apkvaite,
Nekantriai laukia jos nakties tylos,
Kai poilsyje atitoks...

Pavargsta darbščios smegenys labiausiai,
Per dieną mąstė kuo intensyviausiai,—
Per miegą atsigauna saldžiais sapnais,
Išpranašaujančiais vaizdais...

Perdien pavargsta visas kūnas mūsų,
Pavargsta šnariai visi nuo triušio,
Tik nepavargsta plakanti širdis,
Iki sustabdo ją... mirtis...

KANADOS ŽINIOS

Torontiečių kronika

GRAŽIAI SUTIKOM
1980 METUS

Kaip ir kiekvienais praėjusiais metais, gražiai pasitiko 1980-tus metus Sūnų ir Dukterų Klubas svetainėje. Bet šio sykiu buvome nekoikiame ūpe, kadangi per paskutinį mėnesį netekome visos eilės gerai žinomų draugų ir draugių. Kai kurie negalėjo dalyvauti dėl slogų, kurios pastaruoju metu daugeli smarkiai kankina.

Kurie dalyvavom, tie labai draugiškai vakarą praleidom, pasibaigus seniems metams visi pasisveikinom, palinkėjom vienas kitam, kad šie metai būtų laimingesni.

Sekmadienį, sausio 6, įvyko Toronto Lietuvių Sūnų ir Dukterų Klubas metinis susirinkimas. Buvo gana skaitlingas ir vaisingas. Valdybos nariai išdavė pranešimus iš visų metų. Klubas per praėjusius metus turėjo du didelius parengimus, du piknikus, bingo kas trečiadienį, mėnesinius susirinkimus, išskyrus vasaros mėnesius. Finansais klubas auga ir toliau. Tik senesnieji nariai retėja.

Valdybą išrinkti veik visi tie patys. Pirmininkas—J. Yla, vicepirmininkas—J. Morkūnas, raštininkas—J. Morkis, finansų raštininkas—A. Guobienė, salės gospadorius—S. Kuisis. Kontrolierių taryba—J. Mileris, A. Gudžiauskas, J. Žulys. Direktoriai—P. Daugėla, A. Morkienė, J. Vinskus.

Buvo perskaitytas laiškas nuo New Horizon Program direktoriaus J. Dahl. Jis dėkoja klubui už gerą finansinį raportą, už sėkmingą programos įvykdymą, taipgi linki klubui sėkmės toliau dirbantis.

MOTERŲ KLUBO
SUSIRINKIMAS

Po Sūnų ir Dukterų Klubos susirinkimo buvo Toronto Lietuvių Moterų Klubos susirinkimas. Susirinkimui vadovavo pirmininkė I. Rukienė. Ji pranešė, kad klubas neteko dviejų narių—E. Ramanauskienės ir T. Mingilienės. Sekretorė perskaitė padėką už gautas gėles nuo klubo. Mirusios buvo pagerbtos sustojos vienai minutei. Sekretorė taipgi pranešė, kad komitetas bazarui ruošiasi pradėti darbą.

Pirmininkė pranešė, kad klubas turėjo vasarą dvi išvykas.

Revizijos komisija išdavė finansinį raportą. Klubas turi išde \$685.84.

Siems metams į valdybą išrinktos šios draugės: Pirmininkė—B. Janauskienė, sekretorė—A. Ylienė, finansų raštininkė—A. Poškienė, išdinininkė M. Daugėlienė, parengimų komisija—I. Rukienė, V. Gormanienė, J. Kuisienė. Kontrolės komisija—A. Morkienė, A. Guobienė.

Buvo nutarta ruošti Tarpautinės moters dienos minėjimą kovo 9 dieną, jeigu svetainė dar neužimta, ir dienos metu. Parodyti filmą ir patiekti užkandžių.

Draugė M. Samoškienė paaukojo klubui \$5.00.

Po susirinkimo buvo kavutė su skanėsiu. Paruošė draugės: R. Kuktarienė, A. Poškienė, M. Paužienė, M. Daugėlienė, E. Šimkūnienė, K. Ragauskienė. Kavą patiekė šios draugės: M. Daugėlienė, talkininkaujant A. Vaičiūnienei, A. Strolienei, N. Kulokienei, R. Kuktarienei, A. Poškienėi, I. Rukienėi.

Rep.

Netekome dar dviejų tautiečių

Toronto, Ont. — Neseniai buvo rašyta "Laisvėje", kad mirė dvi draugės, Strazevičienė ir Mingilienė. Tuoj po to mirė S. Sasnauskas, o nedaug laiko praėjus mirė J. Grigaliūnas. Taigi, baigiant 1979 metus torontiečiai netekome net 6. Teko girdėti, kad mirė dar vienas iš senesnės emigracijos lietuvių—Banylis. Smarkiai retina mirtis ir naujosios emigracijos tautiečių. Pastaruoju metu mirė, rodos, 12.

Draugai S. Sasnauskas ir J. Grigaliūnas buvo seni mūsų organizacijų nariai, pažangaus nusistatymo tautiečiai. J. Grigaliūnas nekurį laiką buvo Sūnų ir Dukterų Draugijos Toronto kuopos finansų sekretorius. Abudu skaitė pažangią spaudą, rėmė finansinai.

S. Sasnauskas paliko nuliudime žmoną Uršulę ir dukterį Emilę. J. Grigaliūnas paliko žmoną Martą, sūnų Edmundą ir dukterį Violą (Mrs. S. MacLeod) ir 5 anūkus.

J. Grigaliūnas ilgus metus

dirbo Good Year fabrike. Pastaruoju metu buvo nustojęs klausos, kas jam kliudė dalyvauti mūsų susirinkimuose ir parengimuose.

Sasnausko laidotuvių paskutinį atsisveikinimo žodį pasakė A. Guobienė, o J. Grigaliūno—J. Žukauskas.

Gili užuojauta artimiesiems.

Rep.

Klaidos atitaisymas

Gerbiama "L." Redakcija! Šiandien, sausio 7 d., gavau "Laisvės" dvi laidas—praitytų metų gruodžio 14-tos ir 28-tos, ir pastebėjau, kad pranešime iš Toronto yra įsiskverbus stambi klaida. Ten laidoose sakome, kad nuo dabar "kuopos susirinkimai įvyks kiekvieno mėnesio trečią šeštadienį". O turi būti "3-čią šventadienį" (sekmadienį). Klaidą būtinai reikia atitaisyti.

Tikiuos, kad mano prašymą patenkinsite. Iš anksto ačiū.

Kuopos vardu,

S. Karvelis

TORONTO, ONT., CANADA

Širdinga Padėka

Sunkiai susirgus mūsų mylimam vyrui ir tėvui J. Sasnauskui, mums labai daug padėjo draugai Alfis ir Akvilė Gudžiauskai. Mes esame labai dėkingos jiems už tokią pagalbą mums sunkioje valandoje.

Širdingai ačiū draugui J. Ylai už pasakytą paskutinio atsisveikinimo kalbą šermeninėje.

Taipgi širdingas ačiū visiems ir visoms, kurie atjautė mūs žodžių ir per spaudą. Jūsų visų draugiškumas palengvino mums pergyventį netekimą mylimo vyro ir tėvo. Mes visuomet atsiminsime jus.

Žmona—URŠULĖ
Duktė—Emilė

MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Veronikai Iwaškewicz

Giliai atjaučiame velionės dukrą su šeima, sesutę Oną Kieilienę ir visus artimuosius.

V. O. Verbylai O. Veršinskiene
J. V. Knistautai P. Bendžaitienė
L. P. Kisieliai A. Šuplevičiene
J. S. Čičinskai S. Petronienė
Ch. A. Juškai V. Zavišienė
A. A. Mikuliai E. Petrauskienė

MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Ignui Vieškeliui

Reiškiame gilią užuojautą velionio žmonai Uršulei ir sūnams Aleksui ir Juliiui.

Tau, brangus tautiet, tegul būna lengva Kanados žemė ant kurios daug prakaito išlieja bedirbdamas 40 metų geležies dirbtuvėje.

Mes liudime su šeima.

A. Suplevičienė P. L. Kiseliai
H. Suplevičius J. J. Vilkeliai
A. Aleksandravičius P. Benžaitienė
J. E. Urbanavičiai J. A. Brakniai
E. Vilksis V. Krupauskas
M. M. Laurinaičiai A. M. Simijonai
J. N. Narusevičiai Ch. M. Lignugariai
B. M. Salčiūnai A. E. Morkevičiai
M. M. Gudai

WINDSOR, ONT., CANADA

Mirus

Marijonai Bartulienei-
Antanavičiūtei

1979 m. gruodžio 26 d.

Reiškiame gilią užuojautą jos giminėms, artimiesiems, draugams bei pažįstamiems kur jie gyvenę—Amerikoje ar Lietuvoje.

Ilsėkis šaltoje Kanados žemėlėje. Mes visi liudime.

P. Radzevičiai K. Linkevičienė
A. Rimšai G. Begun
S. Baltuliai B. Ščiukienė
P. Karaliai W. Indrijauskienė
Ch. Stankai G. Kodis
C. Svirpliai W. Savickas
S. Sorokai S. Užunaris
K. Moisenkai M. Valantinas
Al. Rodokai S. Konsaitis
B. Banikonai S. Konsaitis
Al. Vainai A. Gegžnas
A. L. Krakauskai Z. Morkūnas

TRUMPAI
APIE VISKĄ

Kvibeko provincijoje veikia minimum algų įstatymas. Algos automatiškai pakeliamos pagal pragyvenimo kainų pakilimą. Dabar minimum (žemiausia) alga—\$3.65 į valandą.

Western Ontario universiteto prof. J. Granstein išpėja Kanados anglus, kad jie susilaikytų nuo isteriškos, beprotiškos propagandos prieš prancūzus. Kad išlaikyti Kanadą vienybėje, reikia būti tolerantiskais.

Už 1,000 mylių į šiaurę nuo Montrelio rado uranum ir kitokių metalų. Tikimasi, kad už poros metų bus valdžios atidarytos ir operuojamos uranum kasyklos.

1972 metais buvo rasta uranum Radison apylinkė, bet jis buvo pavestas International Nickel Co. Kompanija kasyklų neatidarė, nes ji nenumatė iš jų užtenkamai pelno.

Federaliniame parlamente Ottawoje Kvibeko atstovai išskėlė kaltinimą federalinei valdžiai, kad ji Kvibeko provincijoje laivų statymo industriją diskriminuoja, neduodama jai \$150,000 vertės kontraktų. Kaltinimą patvirtino ir unijos.

Išsigandę socializmo, iš Kvibeko provincijos daug anglų bei kitų tautų piliečių išbėgo. Bet ir kitur piešiamo rojaus, nesuradę pradėjo grįžti atgal. To dėka, namų pardavimo agentūrų verslas žymiai suaktyvėjo, namų kainos pakilo 25 procentais. Bėgliai yra nusivylę, kad paklausė propagandos.

Kvibeko valdžia nutarė skirti bilijoną dolerių Montrealui ir priemiesčiams transporto pagerinimui, nes grolinui brangstant, automobilių ir taksų (taxi) transportas sumažės.

Montrelio ir priemiesčių valdžios reiškia nepasitenkinimą provincijos valdžiai, kad ji per aukštai apdėjus mokesčiais kompanijas. Sako, kad tokia tvarka išvys jas iš provincijos ten, kur ras palankias savo bizniui sąlygas.

Nors Montrealyje yra 4,895 policininkai, bet kriminalistų siūlytų negali su laikyti. Praeitais metais įvyko 600 bankų ir 3,000 įvairių parduotuvių, sandėlių apiplėšimų, buvo pavogta 11,052 automobilių. Plėšikai daugumoje yra jaunuoliai tarp 16 ir 20 metų amžiaus.

Ontarijos provincijos kriminologai irgi suka galvas, kaip sustabdyti kriminalizmo epidemiją. Kai kurie žurnalistai rašo: Aprūpinkime jaunuolius darbais ir kriminalystės išnyks.

Žydai reikalauja, kad už 25 mylių į šiaurę nuo Montrelio jiems leistų įsteigti savo miestą su savo valdžiai, kuris būtų tvarkomas pagal jų kultūrą ir tradicijas bei papročius. Bet Montrelio gyventojų apklausinėjimas parodė, kad didelė jų dauguma griežtai priešingi steigimui geto Kvibeko provincijoje.

Ottawoje ligoninėse gydoma 8,000 prancūzų alkoholių. Valdžia nutarė, kad juos gydydami gydytojai vartotų prancūzų kalbą. Gydytojų nuomone, tas pagelbėtų juos gydyti.

B. Kvietinskis

Montreal, Quebec

PRANEŠAME—
KVIEČIAME

Pranešame, kad Metinis L. L. D. susirinkimas įvyks sausio 19 d., kuriame apart kuopos reikalų ir raportų, išgirsite "Laisvės" vajuos raportą; taipgi rinksime naują valdybą 1980 metams. Dalyvaukite visi.

Susirinkimas įvyks rusų svetainėje—3447 St. Laurents. Pradžia 1:30 v. p. p.

Kviečia LLD kp. Valdyba

MIRIMAI

Gruodžio 30 d., po ilgos ir sunkios ligos, eidama 82-sius metus, mirė Veronika Iwaškewicz. Liko liūdinti duktė su šeima, sesuo Ona Kieilienė ir dviejų sesučių vaikai ir anūakai. Velionė prieš 30 metų pergyveno sunkią operaciją—prarado krūtį. Gydytojai davė jai ne daugiau išgyventi, kaip 5 metus.—Jie jos liga labai susidomėjo, kad taip ilgai išgyveno. Paskutinius 3 metus ji gulėjo ligoninėje.

Verdunietis Rapolas Karalavičius gavo liūdną žinią iš J. A. V., kad ten mirė jo brolis Jonas Karalavičius.

K. Baltuškevičius taipgi gavo žinią iš T. Lietuvos, kad ten mirė jo brolis.

Visų mirusių šeimoms gili užuojauta.

LIGOS, NELAIMES

Juoza Matusevičius ištiko didelę nelaimę: prieš kelis metus jam nupjovė vieną koją, o šio laiku nupjovė ir antrą. O jis dar senenas žmogus, dar visas gyvenimams jam prieš akis.

Verdunietis Stasys Balčiū-

nas jau seniai nesveikuoja, o šio laiku randasi Verduno ligoninėje.

Otto Attrat jau seniai ligos kamuojamas, o švenčių laiku buvo labiau susirgęs.

Vladas Peleckis turėjo širdies smūgį. Gulėjo ligoninėje, o dabar sveikatą taiso namuose.

Verutei Zavišienei, besirengiančiai kalėdiniam pietums, savo anūkeliams ir dūkroms, krato ant kojos plyta ir skaudžiai užgavo.

J. Brakniui smarkiai sutino kojos pirštą, o gydytoją švenčių laiku sunku buvo gauti.

E. Zieniuvienė Royal Victorijos ligoninėje pergyveno operaciją. Šio laiku ligonė randasi namuose.

SVEČIAVOSI

Kazimierinės rengtame Naujų Metų sutikime, svečių tarpe, buvo atvykusių ir iš J. A. V., tai anksčiau buvę montrealiečiai Frank Williams su žmona ir buvusi Lilija Kleiziūtė (dabartinės jos pavardės neteko sužinoti).

I savo tetos laidotuves buvo atvykusi Nellie Mitkus (Kielaitė).

Buvusi montrealietė, o dabar gyvenanti Windsor, K. Jakupkienė (dabartinės pavardės neteko sužinoti) su savo broliu iš T. Lietuvos, buvo atvykusi į Montreala pasisvečiuoti.

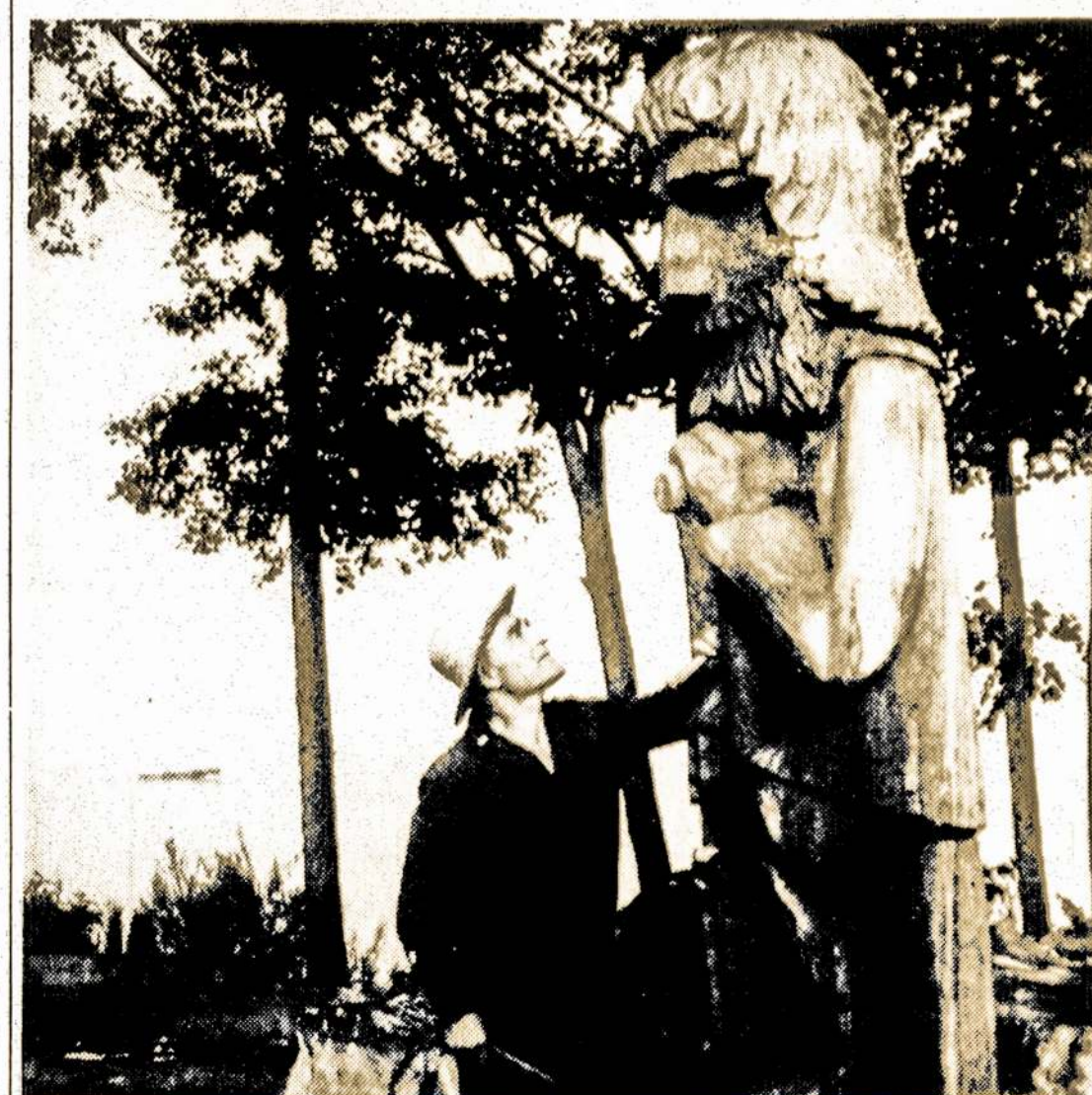
M. Cekaitienės marti ir anūkeliai buvo atsilankę iš J. A. V.

Salomėja Mozūraitienė serga. Gydosi Royal Viktorijos ligoninėje.

P.

Skulptūros Raganų kalne

Geriausios respublikos liaudies meistrai darbavosi viename gražiausių mūsų Lietuvos kampelių Juodkrantėje. Iš ažuolų jie išdrožė 29 skulptūras. Tai ištisas pasakų ir legendų pasaulis, išsikūręs Raganų kalne.

Žinomas respublikos liaudies meistras, saviveiklos meno žymūnas Ipolitas Užkurnis prie kuriamo darbo "Miškininkas".

Liaudies meistras Anicetas Puškorius [kairėje] su savo sūnumi Raimonu prie darbo "Velnia".

M. Baranausko nuotraukos

Žiemos Švenčių proga

Linkime visiems linskmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų. Lai bus taika pasaulyje.

JOSEPHINE ir KAZIMIERAS SISEVICHAI
Chicago, Illinois

WOODHAVEN, N. Y.

Mirus

Pranui Varaškai

Reiškiame gilią užuojautą jo dukrai, žentui, anūkui su šeima ir visiems giminėms, draugams bei artimiesiems.

Karl Bender	Jonas Juška
Sophie Stasiukaitienė	Henry Juška
W. A. Malin	W. ir B. Keršuliai
A. Bimba	W. Misiunas
Ilse Bimba	G. Waresonas
A. Babarskienė	P. ir N. Ventai
J. Grybas	P. Kolendo
M. Račkauskienė	Ieva Mizarienė
Anne Yakstis	W. ir A. Yuskovic
J. Siurba	A. Young ir E. Jeskevičiūtė

ST. PETERSBURG, FLA.

In memory of

Mary Melneschuk

By JACOB HARMATTUK

LIUDNAS PRISIMINIMAS

Antanas Smitas-Šmulskštys

Mirė 1957 m. sausio 27 d.

Nežiūrint, kad jau dvidešimts-treji metai praėjo kaip Tavęs nėra, bet pamiršti negaliu. Palikai gražų atminimą mums. Liūdna be Tavęs.

JULIJA — žmona

DETROIT, MICH.

Jono Kirvelos

Dvidešimties metų mirties sukaktis 1980 m. sausio 22 dieną suka 20 metų, kai negailestinga mirtis išskyrė iš gyvųjų tarpo Joną Kirvelą. Jo mirtis uždarė skaudų smugį jo broliui Vincui, sūnui Vladui ir jo šeimai, dukroms Mary ir Helen bei jų šeimoms ir kitiems giminėms Lietuvoje broliui Kazimierui, sesutei Adelei, ir jų šeimoms. Nelengva buvo visiems pergyventi jo mirtį.

Nežiūrint, kad jau 20 metų praslinko, bet tas širdies skausmas dar tebelydi mus visus. Nors mes žinome, kad kiekvienas kas gimė turės mirtį, bet atsiskirti su mylimu ir artimu broliu, tėvu ir seneliu nelengva.

Lai būna jam ramybė šios šalies žemėlėje Woodmere kapinėse. Mes lankysime jo kapą ir ant kapo gyvas gėles sodinsime iki gyvi būsimė.

Liūdi,

Brolis — VINCAS KIRVELA
Sūnus — VLADAS
Dukra — MARY SOTOK su šeima
Dukra — HELEN LACONIS su šeima

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Dainos Mylėtojų choras vadovybėje Helen Janulytės

Gruodžio 29 dieną Lietuvių Piliečių salėje klubo renginys buvo skaitlingas, susirinko vietinė publika. O, be to, žiemos metu į St. Petersburg atvyksta turistai iš šaltų kraštų. Jie užsuka į mūsų klubą, čia laiką linksmai praleidžia.

Mūsų šeiminkai M. ir A. Raškauskai svečius pavašina skaniais valgiais. O, be to, mūsų renginiai nenuobodūs. Vadovybėje Helenos Janulytės visuomet išpildoma meninė programa. Padainuoja solistai Stasys Kuzmickas, Larry Strack, duetistai Tille ir Juozas Lukai ir Dainos Mylėtojų Choras. Po programos muziką Walteris Strolis pagroja šokiams ir šoka visi seni ir jauni iki vėlumos.

DAINOS MYLĖTOJŲ CHORO RENGINYS LIETUVIŲ PILIEČIŲ SALĖJE

Sausio pirmą dieną Dainos Mylėtojų choras surengė labai išpūdingą naujų 1980 metų sutikimą.

Klubo salė prisipildė pilna gražios publikos. Mūsų rūpestingai šeiminkai M. ir A. Raškauskai nuo ankstyvo ryto dirbo sunkiai, pagamina svečiams pietus ir visus pavašino.

Po pietų choro pirmininkas Stasys Kuzmickas sveikino pobūvio dalyvius naujųjų 1980 metų proga, palinkėjo jiems viso geriausio.

Po to, akomponuojant Helenai Janulytei St. Kuzmickas išpildė pora dainelių solo.

Toliau Stasys pakvietė klubo prez. V. Bunkū tarti keletą žodžių. V. Bunkus pasveikino publika naujųjų 1980 metų proga, linkėjo, geros sveikatos, sėkmės ir džiaugsmo jų gyvenime.

Toliau Dainos mylėtojų choras padainavo keletą naujmetinių dainų, vadovavo Helenai Janulytei.

Pirm. Stasys Kuzmickas padėkojo mokytojai Helenai už gražios programos paruošimą, choristams už padainavimą, publikai už skaitlingą atsilankymą.

Toliau sekė šokiai ir draugiški pokalbiai iki vėlumos.

KLUBO VEIKLA

Sausio 5 dieną klubiečiai nuosavoje salėje turėjo metinį susirinkimą.

Jį pravedė klubo prez. Valys Bunkus.

Pirmiausia buvo pagerbtas tylos minute miręs klubo narys Frank Milleris.

Toliau klubo valdyba pateikė raportus. V. Bunkus pranešė, kad į klubą įsirašė du nauji nariai — Kostas Dama-lakas ir mūsų solisto S. Kuzmicko sūnus Donaldas Kuzmickas. Ačiū jiems. Po to jis pateikė platų iš klubo veiklos metinį raportą. Aldona Aleknienė dar papildė V. Bunkaus raportą.

Be to, V. Bunkus pranešė, kad sausio 19 dieną bus atžymėta klubo įsikūrimo 7 metų sukaktis. Taipgi Vasario 16 dieną bus pagerbtas Walteris Dubendris už jo nuopelnus klubui. Dar priminė, kad Choro mokytojai Helenai Janulytei klubas įteikė dovaną už padainavimą su Choru klubo renginiuose.

Finansų sekretorė Adelė Pakalnišienė pateikė raportą tik iš gruodžio mėnesio. Metinis raportas bus pateiktas vasario mėnesį klubo susirinkime. Iš renginių komisijos pranešimą pateikė Pranas Mockapetris. Raportai priimti.

Klubo valdybos nariai 1980 metams sekami klubiečiai: prezidentas Valys Bunkus, viceprezidentas Juozas Vaitkus, protokolų sekretorė Aldona Aleknienė, Finansų sekretorė Adelė Pakalnišienė, Iždininkė Tille Lukienė.

Direktoriai 1980 metams: Walteris Dūda, John Gresh, Helena Janulis, Povilas Alekna. R. Feiferiui pasi-traukus, jo vietą užėmė Bronė Vaitkienė. Tvaros prižiūrėtojas Stasys Kuzmickas.

Komisijos nariai: Monika ir Andrius Raškauskai, Pranas Mockapetris, Stasys Kuzmickas ir Valys Bunkus.

Darbininkai: H. Sarkiūnienė, Juozas ir Bronė Vaitkai, Aldona Aleknienė, Tille Lukienė, Margaret Strolis, Walteris Dūda, muzikantas Walteris Strolis.

KELETAS ŽODŽIŲ APIE DAINOS MYLĖTOJŲ CHORĄ

Jau tokia žmogaus prigimtis. Beveik visi žmonės myli meną, dainą. Daina tai žmogaus sielos penas. Klausydamas dainos, žmogus pamiršta savo kasdienybę.

Mūsų Dainos Mylėtojų choras gyvuoja gerai.

Mokytoja Helena Janulytė pasiryžusi išmokinti choristus naujų dainų. Jau praktikuojam jas ir sekasi gerai. Kiekvieną parengimą mūsų solistai bei bendras choras išpildo programą.

Mūsų pobūvių lankytojai labai myli choro dainas.

Svarbu pranešti, kad Choras turi daug gerų rėmėjų. Štai jie:

Mečis Hacinkevičius paau-	
kojo.....	\$20
Juozas ir Helena Dobrow	\$20
Joe Dobrow Jr.	\$10
Alfonas ir Francis	
Pateckai.....	\$20
V. Simon.....	\$10
Bronė ir Juozas Vaitkai..	\$25
Mary Cepelis.....	\$10
Helena Siauris.....	\$10
Bernice Meyer.....	\$10
Mimi ir Chuck Tvaskai..	\$10
Sophie Nagy.....	\$10
Čekų kultūros grupė....	\$10
Walter Alaveckis.....	\$20
Adelė Budrienė.....	\$10

Choro vardu, ačiū širdingai visiems.

PRANEŠIMAS

Sausio 19 dieną klubas atžymės savo 7 metų sukaktį. Bus kalbėtojų ir meninė programa.

Sausio 26 dieną LLD 45 kuopos renginys; atvyksta svečias solistas ir atliks koncertinę programą. Tai Al. Dupsha iš Massachusetts.

Vasario 2 dieną klubo susirinkimas, pradžia 10 val. ryto, pietus 12 val.

Vasario 9 dieną LLD 45 kp. susirinkimas, pradžia 10:30 val. ryto, pietus 12 val.

Prašom visus skaitlingai dalyvauti. Įvyks klubo salėje, 314 15 Ave. South.

V. Bunkienė

San Francisco-Oakland, Cal.

Sunkiai susirgusi Ona Dai-vienė, gyvenanti Sunnyvale, Cal., pašaukė mane telefonu ir prašė kuo greičiausia atvažiuoti pas ją pasikalbėti. Taipgi prašė pranešti draugei Ksaverai Karosienei. Pas-kambinau Ksaverai ir susitarėme tuojau važiuoti pas ligonę, nes gal jai reikalinga pagalba. Su mumis važiuoti sutiko ir Telda King.

Už valandos, ir mes jau pas drg. Daivienę. Radome ją gulintį ant sofos. Sakė, kad turėjus aštrų širdies priepuolį, bet dabar jau jaučiasi geriau. Ir tai jau esąs nebe pirmas kartas. Diena prieš tai lankiusi gydytoją. Sužinojome, kad ji nori paaukoti "Laisvei" \$150. Gruodžio mėnesį ji jau buvo paaukojusi \$40. Ona dažnai paremia mūsų spaudą.

Pasikalbėjome apie valandą laiko. Sužinojome, kad keletas kaimynų jai suteikia pagalbą, nes mes visi toliau nuo jos gyvename, tai sunkiau susisiekti. Dėkojame draugei Daivienei. Net ligos spaudžiamą jinai paremia mūsų spaudą.

Draugė M. Baltulionytė išvyko į Redlands, Cal., atostogas praleisti pas Adelę Zikšienę ir jos brolių Frank Strauss. Mes visi linkime jai ten linksmai praleisti atostogas, bet vėl sugrįžti į šią apylinkę.

LLD ir LDS kuopų susirinkimas įvyks vasario 1 dieną, 2 val. po pietų. Prašome visus narius atsilankyti. Reikės užsimokėti duokles ir abi organizacijas ir nutarti, ką toliau veiksimė.

Šia proga dėkoju visiems, kurie laike vajuos per mane atsinaujinote prenumeratas arba parėmė mūsų spaudą pinigais.

V. Taraskienė [Trask], Vajininė ir LDS 169 kp. Sekr.

Širdingai dėkojame

Praėjusią savaitę "Laisvės" štabas gavo didelę dėžę greipfrutų iš St. Petersburg, Floridos nuo Verutės ir Valio Bunkų. Visi pasidalinome vaisiais ir dar ir dabar valgome jos.

Ta pat gavo ir LDS Centro darbininkai.

Tai jau ne pirmas metas kai mus nepamiršta mieli draugai Bunkai. Mes jiems širdingai dėkojame. Ieva

Meras siūlo uždaryti 40 mokyklų

New Yorkas. — Nieko panašaus mūsų didmiesčio istorijoje dar nebuvo buvę. O jis yra pergyvenęs daug visokių metų. Dabartinis meras Koch siūlo arba reikalauja uždaryti net 40 viešųjų mokyklų, nes, girdi, reikia taupyti lėšas kitiems reikams! Pagal miesto rajonus, jis siūlo uždaryti taip: Manhattane 10, Bronx 10, Brooklyne 14, ir Queens 6.

Padėkos žodis

Širdingai dėkoju mielom draugėms už gražius linkėjimus ir už atsiųstas korteles proga mano 90 metų amžiaus sukaktuvių.

Taipgi esu labai dėkinga mano dukrelei Linutei už suruošimą netikėto man pobūvio, kokio niekad dar neturėjau ir niekad nepamiršiu.

Dar kartą tariau širdingą ačiū draugėms ir dukrelei.

Elzbieta Kasmotienė
Huntington, N. Y.

Pramogų kalendorius**KOVO 9 DIENA**

Niujorko Lietuvių Moterų Klubo minėjimas Tarptautinės Moters Dienos įvyks "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Torrance, California

Lapkričio 9 d., praėjusiais metais, mirė mano tėvas Juozas Aukštikalnis-Austin. Jis buvo "Laisvės" skaitytojas ir rėmėjas nuo pat įsistėjimo laikraščio.

Mano tėvas gimė Daunorių kaime, Lietuvoje, 1893 metais, gruodžio 12 d. Jis atvyko į JAV 1911 metais, birželio 11 d. Jis vedė mano mamytę Konstanciją 1919 metais—jie minėjo savo 60 metų vedybinį gyvenimą 1979 metais. Jis dirbo Gardner, Mass. prie attraukimo baldų (upholster) veik visą savo darbingų metų laiką, o išėjęs į pensiją, su mamyte atsikraustė į Californiją pas mane.

Tėvas mirė nuo širdies smūgio. Apart manęs, liko mano mamytė, du anūkai ir trys pro-anūkiai.

V. J. Austin, Dukra

P. S. Prisiminimui mylimo tėvo ir gyvenimo draugo, prisirūčiame "Laisvei" \$100 auką.

United Nations, N. Y. —

Po gana ilgų ir rimtų varžybų už vietą pasaulinės organizacijos Saugumo Taryboje, laimėjo Meksika. Tai svarbi vieta. Kaip žinia, Saugumo Taryba susideda iš 15 narių.

BRIEFS

There are now more than eight million women without husbands who are heading families in the United States.—An increase of nearly 50 percent since 1970, according to the publication Marriage and Divorce Today.

Music of the World, a series of traditional concerts sponsored by Sing Out! and the Taller Latinoamericano (Latin American Workshop), started on Friday, January 11 with a performance by Kataris. The concerts will be held every Friday at 8 p. m. at the Taller Latinoamericano, 151 West 19th Street, New York, N. Y. Tickets are \$3.00 for the single concert and \$15.00 for the six concert series.

A German doctor Harmut Ising says noise can injure more than your eardrums.

The World Health Organization, which regards his research as serious and significant, is considering warning the public that noise may be hazardous to health.

Margaret Petrick writes from Florida: I am going to spend about 2 months in St. Petersburg. Am staying in a Hotel. Helen Siauris took me over to the Senior Citizens Club New Year's Day. Had a very enjoyable time. Was happy to meet some of my old friends.

The chorus gave there a concert that day. They sang very well. It was a good gathering of people, had to turn back some guests...

According to National Enquirer feather-headed bureaucrats are wasting \$147,000 of your tax dollars so a university egghead can study the social habits of a small African bird!

The National Science Foundation is bankrolling a researcher at a prestigious Eastern university, who's

spending four years finding out everything that you never really wanted to know about the tiny white-fronted bee eater.

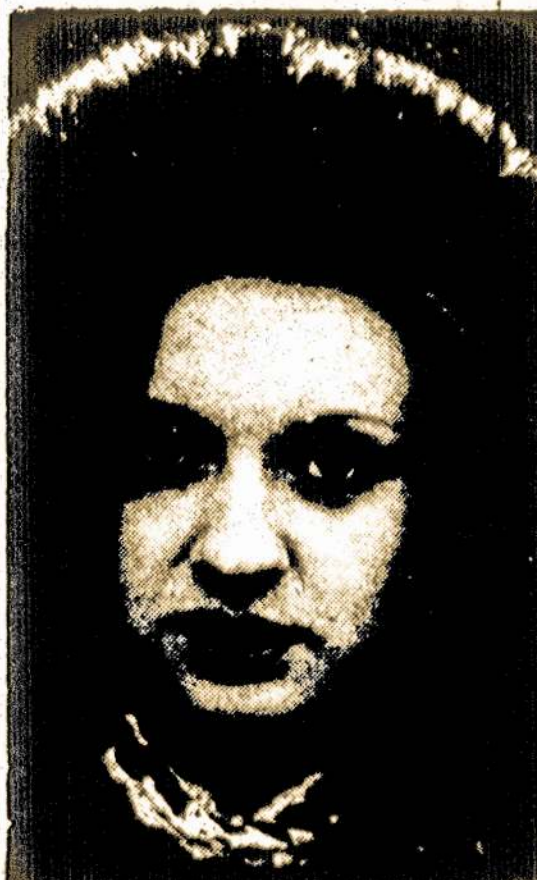
"Every year we hear stories of outlandish ventures by National Science Foundation-funded researchers—and every year we hear pledges that blatant wastes of our tax dollars will be stopped," said Rep. John Ashbrook who is on the House Education and Labor Committee.

"But this project is typical of the dubious, wasteful activities with which the National Science Foundation constantly astounds us."

Nike is the goddess of victory. For eight decades Olympic medals have borne her picture. People of ancient Greece and Rome saw her as a good omen—she does not appear often, just when she is needed most.

"Nike is the title of a new production which we have dedicated to the 1980 Olympics," says Giedris Mackevičius, chief director of the Moscow Pantomime Company.

Ile

Tatyana Vasina, of the Moscow Pantomime Company, performs the leading role in "Nike," a new production dedicated to the 1980 Olympics.